Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 152 (844) | Łódź, Niedziela 4 Lipca 1926 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג כב תמוז תרפ"ו. | Nr. 152 (8-4)

24-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-71

פראפ. קעמערער אין ווארשא

יוסטיץ-מיניסטער און אינערן-מיניסטער זאלען דימיסיאנירען.

וו א ר ש א, 3 (פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). נעכטען איז געקומען צופאהרען קיין ווארשא פראפ. קעמערער פון אמעריקא אויפ'ן באהן-הויף האבען איהם אפגעוואַרט פארשטעהער פון פינאנץ- און אויסערן-מיניסטער. פראפ. קעמערער איז געקומען אין אויפטראג פון דער פוילישער רעגירונג אלס פינאנציעלער זאכקענער. פראפ. קעמערער פירט מיט א גאנצען שטאב עקספערטען: פון שטייער-פראגען—לוף, פראפ. פון עקאנאמישער וויסענשאפט אין קאליפארניע; פון באנקעניינים — באדעריקט וויצע-פרעזעס פון דער נאציאנאלער האנדעלס-באנק אין ניו-יארק; פון בוכהאלטעריע-עניינים-אויף בורן — ארגאניזאטאר פון מלוכה-אונטערנעהמונגען, קלערק; פון צאל-עניינים—עבל. אחוץ דעם קומט קעמערער'ס סעקרעטאר. קעמערער'ס ווייב און זוהן. לוצ'ס פרוי און באדעריקט'ס פרוי.

פראפ. קעמערער וועט זיין אין פוילען 2 וואכען. די רייזע פון פראפ. קעמערער קיין פוילען האט אין אמעריקע ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס.

דער ניו-יארקער „טיימס" האט מיטגעשיקט א ספעציעלען שליח, וועלכער זאל גענוי אינפארמירען וועגען דער ארבייט פון פראפ. קעמערער אין פוילען.

וויצע-פינאנץ-מיניסטער.

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער סיים - קארעספאנדענט). די טעג וועט אלס וויצע-פינאנץ מיניסטער בעשטימט ווערען דער דירעקטאר פון שטייער-דעפארטאמענט ביים פינאנץ-מיניסטעריום—באנגעל.

ביים אויסערן-מיניסטער.

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) דער אויסערן-מיניסטער האט היינט אויפגענומען דעם איטאליענישען געזאנדטען מאראני און דעם רוסישען אמבאסאדאר וואיקאוו.

וויטאס ביי וואיטשעכאווסקי'ן.

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין די סיים-קולוארען האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז דער געוועזענער פרעמיער וויטאס האט בעזוכט דעם געוועזענעם מלוכה-פרעזידענט וואיטשעכאווסקי.

פרעמיער און פינאנץ-מיניסטער ביים מלוכה-פרעזידענט.

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער מלוכה-פרעזידענט האט היינט אויפגענומען אויף א אוידיענץ דעם פרעמיער בארטעל, מיט וועלכען ער האט קאנפערירט וועגען אקטועלע מלוכה-ענינים.

נאכמיטאג האט דער פרעזידענט אויך אויפגענומען אויף א אוידיענץ דעם פינאנץ-מיניסטער קלארנער וועגען פערשידענע פינאנץ ענינים.

מארשאל פילסודסקי וועט ארבייטען אין בעלוועדער.

וו א ר ש א, 3. (טעלעפאניש) דער קריגס-מיניסטער מארשאל פילסודסקי פיהרט איבער דאס קריגס-מיניסטעריום אין בעלוועדער, ווייל דאס ביז איצטיגע לאקאל האט זיך ארויסגעוויזען ענג. אין בעלוועדער וועט מארשאל פילסודסקי וואוינען אהן פאמיליע.

עקספארט פון פוילען אויפ'ן נאהנטען און ווייטען מזרח.

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די פויליש - רומענישע קאמיסיע גרייט צו א נייעם פויליש-רומענישען דירעקטען באהן-טאריף, וואס וועט אריין אין קראפט דעם 1. אויגוסט. גלייכצייטיג אונטערהאנדעלט מען וועגען הנחות-טאריף און אויך מיט דער רומענישער ים-מאכט. עס האנדעלט זיך וועגען איבערפיהרען סחורות פון פוילען דורך רומעניען צו די פארטען אין קאנסטאנטינאפאל, יפו און ד. גל. און אויך אויפ'ן ווייטען מזרח. מיט'ן אדורכפיהרען דעם דירעקטען טאריף, וועט זיך בעדייטענד פערשטארקען דער פוילישער עקספארט אויפ'ן ווייטען און נאהנטען מזרח

אמעריקאנישער פרייהייט-יום-טוב

פייערונג אין דער ווארשאווער סינאגאגע.

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז אין דער טלאמאצקער סינאגאגע פארגעקומען א פייערונג לכבוד דעם 150 יעהריגען יובילעאום פון דעם אמעריקאנישען פרייהייטס-יום-טוב. אין סינאגאגע איז געקומען דער אמעריקאנישער געזאנדטער סמעטסאן. איהם האבען אויפגענומען פארשטעהער פון דער יודישער קהלה און דערנאך האבען זיך פאר איהם פארגעשטעלט פארשטעהער פון „קאלא": דעפ. פארבשטיין און סענאטאר שערעשעווסקי.

דערנאך האט געהאלטען א גרויסע רעדע אין ענגליש און פויליש דער פראפעסאר שאר.

אמעריקאנער ראבינער בויען א רעפארם - טעמפעל אין א"י.

נ י ו - י א ר ק. (י. ט. א.) בעת דער קאנפערענץ פון די אמעריקאנער ראבינער אין ניו-יארק איז פלוצלינג געשטארבען דער ראבינער פון מאנטרעאל אין קאנאדע, הערבערט סעמיועל. די זיצונג איז איבערגעריסען געווארען צום צייכען פון טרויער. נאך דעם ווי די זיצונג איז ווידער געעפענט געווארען, האט דער פארזיצענדער הרב לואי וואלסע, פארגעשלאגען אויפבויען אין א"י א רעפארמירטען טעמפעל אויפ'ן נאמען פון פערשטארבענעם רב.

א געזעץ פאר די מינדערהייטען אין רומעניען.

ב וקארעשט. (י. ט. א.) דער רומענישער בילדונגס - מיניסטער גאלדיש האט ערקלערט, אז ער גרייט צו פאר'ן פארלאמענט א געזעץ פאר די מינדערהייטען. דאס דאזיגע געזעץ זאל ענטגילטיג רעגולירען די לאגע פון די מינדערהייטען אין רומעניען און וועט א סוף מאכען צו אלע רייבונגען און מיספערשטענדנישען, וואס זענען ביז איצט פארגעקומען. צום אויסארבייטען פונ'ם געזעץ וועלען צוגעצויגען ווערען די מינדערהייטען ווי אויך אלע פארטייען.

ספארט.

ווידער א נעשלעג אויף א פוס-באל-מעטש.

„הכח" – „ווידזעוו" 1:4 (0:2)

נעכטען איז פארגעקומען א רעוואנזש, מעטש צווישען „הכח" און דעם „א"-קלאס „ווידזעוו" (דעם ערשטען מעטש האט געוואונען „הכח" 0:5 האבענדיג פאר א געגנער א קאמבינירטע מאנשאפט פון „ווידזעוו").

„הכח" איז ארויסגעטרעטען אהן האלבצערשטאט'ן, ראבינאוויטש'ן און לובאכינסקי'ן, מיט ראזענבלאט'ן.

אין דער ערשטער העלפט געלונגט „הכח" צו ערצילען 2 טויערן דורך עדעלבאומען 2 נישט אויסנוצענדיג דערביי אן עלפמעטער-שטויס. דעם רעזולטאט פערגרעסערט עדעלבאום 2 און שטיינבאק מיט נאך 2 טויערן. „ווידזעוו" שיסט איין טויער.

עטליכע מינוט פאר'ן סוף שיסט וואלטער פון „ווידזעוו" אצווייט טויער. דער באלעם איז אבער ארויס פון טויער-נעץ, דער ריכטער האט דאס נישט בעמערקט און דאס דאזיגע טויער נישט אנערקענט.

צוליב דעם, וואס דער ריכטער אנערקענט נישט דאס טויער, ווארפט וואלטער אין ריכטער מיט כעס דעם באלעם. דאן ווארפט ער זיך אויף דעם ריכטער ווילענדיג איהם שלאגען. זיינע חברים העלפען איהם צו.

דאס יודישע פובליקום ווארפט זיך אויפ'ן פלאץ, ווילענדיג בעשיצען די „הכח'אנער" און דעם ריכטער, ווערען זיי אבער צושלאגען דורך „ווידזעוויאקעס" און דער ריכטער ה' ראקאווסקי מוז דעם מעטש איבעררייסען עטליכע מינוט פאר'ן סוף.

ענדערונגען אין דער רעגירונג.

אינערן-מיניסטער און יוסטיץ-מין. זאלען אראב אין דימיסיע.

וו א ר ש א, 3. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). עס האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז אין דער רעגירונג וועט קומען צו געוויסע ענדערונגען. די ענדערונגען זאלען זיין אלס רעזולטאט פון דער פערשטענדיגונג, וועלכע איז פארגעקומען צווישען פיאסט „וויזוואלעניע" און דער רעגירונג.

לויט דער דאזיגער פערשטענדיגונג זאל אוועק פון דער רעגירונג דער אינערן-מיניסטער מלאדזשאנאווסקי, וועלכער האט זיך צו פיל אנגאזשירט אין די ענינים פון די נאציאנאלע מינדערהייטען און דער יוסטיץ-מיניסטער מאקאווסקי, צו וועלכען פילסודסקי האט טענות, אז ער איז צו ווייט פערגאנגען אין זיין פראיעקט וועגען די ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע.

30 יאהר אין דער ערד

נעפונען 2 מענשליכע סקעלעטען.

וו א ר ש א, 3. (טעלעפאניש) ביים אויסגראבען דעם פונדאמענט פון סאבאר אויפ'ן זאקסישען פלאץ האט מען געפונען 2 מענשליכע סקעלעטען. די ערשטע פאליצייאישע און מעדיצינישע בעטראכטונג האט פעסטגעשטעלט, אז דאס זענען סקעלעטען פון פרויען און ליגען שוין אין דער ערד 30 יאהר.

מ'בעארבייט די קאנסטיטוציע.

קאנפערענץ פון די לינקע סיים-קלובען

פ. פ. ס. געגען רעגירונגס-פראיעקט.

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער סיים - קארעספאנדענט) היינט איז פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען די לינקע סיים-קלובען וועגען אננעהמען א שטעלונג צו דער פראגע פון ענדערען די קאנסטיטוציע. אין די קאנפערענץ האבען אנטייל גענומען דאמבסקי און וואלצראן (פויערים - ריכטונג); פאניאטאווסקי רודזשעווסקי („וויזוואלעניע") און ניעדזשאלקאווסקי (פ.פ.ס.) די קאנפערענץ איז געווען א גאנץ קורצע. ס'האבען זיך אבער ארויסגעוויזען די געוואלטיגע חלוקי-דעות, וואס הערשען צווישן די לינקע קלובען בנוגע דער אנגערופענער פראגע „וויזוואלעניע" האלט, אז מ'דארף אין אלעם בליגד נאכגעהען פילסודסקי און אננעהמען דעם רעגירונגס-פראיעקט ד. ה. געבען די מעגליכקייט דער רעגירונג אליין ארויסצוגעבען געזעצען א. א. וו. „פ. פ. ס" און די פויערים-ריכטונג האלטען, אז דער פרעזידענט דארף נאר האבען דאס רעכט פונאנדערצולאזען דעם סיים און מעהר נישט.

ווי ס'זעהט אויס וועלען די פ.פ.ס. אויף דער מאנטאג'דיגער סיים-זיצונג שטימען געגען דעם רעגירונגס-פראיעקט פון ענדערען די קאנסטיטוציע, עווענטועל וועט זי פארלעגען צו טיילען דעם פראיעקט און בעזונדער אפשטימען די פראגע וועגען געבען דעם מלוכה-פרעזידענט דאס רעכט פונאנדערצולאזען דעם סיים.

אחרי מחלה לביה וממושכה שבקה חיים לכל חי ביום ש"ק

האשה החשובה ונכבדה נ. ע.

אשת המנוח ר' ישכר בעריש ז"ל

חנה מירל פריימאן

(בת ר' גרונם זצ"ל מנאוואפאלא)

בשנת הששים וארבע לימי חייה.

הלו' תהי' היום ביום א', כ"ג תמוז תרפ"ו, בשעה 1 אחה"צ

ממעונה קילינסקי (ווידזעווסקא) 96.

השרוים בצער עמוק: 594

בניה, בנותיה, חתניה ונכדיה.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער פאטער, שווענגער-פאטער, גרויספאטער, ברודער און שוואגער

נ. ע. יעקב ב"ר דוד ז"ל אפענבאך

(אין עלטער פון 65 יאהר).

די לויה קומט פאר היינט זונטאג, דעם 4. יולי ד. י. 2 א זייגער נאכמיטאג פון טרויער - הויז, אלעקסאנדראווסקא 7, וועגען וואס עס טיילען מיט 595

די אין טיפען טרויער הינטערבליבענע.

אויסגעמיטן א שטרייק אין טעקסטיל-אינדוסטריע

טעקסטיל-ארבייטער מסכים אויף די 12 פראצענט הוספה.

(ב) נעכטען איז פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון די פאבריקס-דעלעגאטען, וועלכע זענען ארגאניזירט אין די קלאסען-פעראיינען.

עס איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען די 12 פראצענט הוספה, וואס די אינדוסטריעלער געבען

נאך א בעריכט וועגען די אונטערהאנדלונגען אין ווארשא האט די דעלעגאטען-פערזאמלונג בעשלאסען אנצונעהמען די הוספה פון 12 פראצענט, דערביי ווערט געפאדערט, אז די לוינען זאלען גערעכענט-ווערען לויט די „סטאוועס" פון דעצעמבער 1924.

אן'עהנליכע פערזאמלונג איז אויך פארגעקומען אין „פראצא" און ס'איז אנגענומען-געווארען די זעלבע רעזאלוציע.

(וועגען די אונטערהאנדלונגען אין ווארשא זעה 4. זייט. די רעד.).

זעלבסטמארד פון א סוחר אין זאקסישען גארטען.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש) אויף א באנק אין דער הויפט-אלעע אין זאקסישען גארטען האט זיך פער'סמ'ט דער געוו. אנגעזעהענער סוחר לייב סאלאמאן, 50 י. א. (פאוויא 74). מיט דער הילף פון א פאליציאנט האט מען איהם אריינגעזעצט אין א דראשקע און אפגעפיהרט אין דער אמבולאטאריע פון דער גיכע הילף. דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט אז ס. איז פער'סמ'ט מיט סובלימאט.

נאכ'ן קומען צום בעוואוסטזיין איז סאלאמאן אפגעפיהרט געווארען אין זעהר א' שווערען צושטאנד אין יודישען שפיטאל. דעם פאליציאנט האט ה' סאלאמאן איבערגעגעבען, אז דאס לעבען איז איהם נמאס, אז צוליב דער שווערער מאטעריעלער לאגע און נאך פיל אנדערע צרות האט ער נישט געזעהען פאר זיך קיין שום אנדערען אויסוועג, ווי נעהמען זיך דאס לעבען.

משה נאדיר קומט קיין לאדז.

„איך בין געקומען קיין פוילען נאר בעטראכטען" — זאגט ער אונזער קארעספאנדענט.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אונזער קארעספאנדענט האט געהאט א געשפרעך מיט'ן דיכטער משה נאדיר, וועלכער געפינט זיך איצט אין ווארשא. נאדיר האט צווישען אנדערען געזאגט.

— איך בין נישט געקומען קיין פוילען מיט קיין שום צוועקען, נישט געבען קיין געלד און אפילו נישט נעהמען, נישט פארשען נאר בעטראכטען און קוקען. איך וועל פערבלייבען אין פוילען אזוי לאנג ווי מיין פאס וועט מיר דאס ערלויבען. דעם 26. יולי מוז איך לויט מיין פאס פערלאזען פוילען. איך וועל האלטען פארלעזונגען ווי נאר מ'וועט מיר דאס ערלויבען! קודם-כל אין ווארשא, לאדז און דערנאך אין מיין פאטערלאנד ד. ה. אין גאליציען. איך ווייס אבער נישט, צו איך וועל דארט האבען ערפאלג, מ'זאגט, אז גאליציען איז קאליע געווארען.

— איך שרייב דערווייל גארנישט, הגם איך האב צוגעזאגט מיין צייטונג אין אמעריקא צו שרייבען 2 מאל א וואך. אפשר וועט רוסלאנד, וואוהין איך שרייב פון דאנען, מיך בעוועגען צו שרייבען. אויך אין רוסלאנד וועל איך נישט פארשע איך בין נישט קיין קאמיסיע — איך בין נאר איין מענש. איך וועל נאר קיקען.

טויזענדער מענשען זענען עולה רגל צו הערצלס קבר אין וויען.

וויען, (י.ט.א.) די לעצטע טעג ווערט דער קבר פון דר. טעאדאר הערצל אין וויען בעזוכט פון טויזענדער מענשען, וועלכע קומען פון אלע לענדער פון דער וועלט. לעצטען זונטאג האבען בעזוכט הערצל'ס קבר די מיטגלידער פון די פערשיעדענע ציוניסטישע ארגאניזאציעס און קארפאראציעס אין עסטרייך. אין דער צאהל פון איינינע טויזענד פערזאן. דער צוג פון די בעזוכער האט זיך געצויגען אויף א שטח פון איינינע קילאמעטער די לענג. קיין רעדעס זענען נישט געהאלטען געווארען.

עסטרייכישער עקס-פרעמיער וועגען אנטיסעמיטיזם אין עסטרייך

אנטיסעמיטיזם געהענדעט נעגעז די פערשטעלטע יודען.

ניו-יארק, (יט"א) אין אמעריקא ווײלט איצט דער געוועזענער עסטרייכישער בונדעס-קאנצלער דר. זייפעל, וועלכער בעטייליגט זיך אין דעם עאוכאריסטישען קאנגרעס, וואס קומט פאר איצט אין שיקאגא. אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור האט דר. זייפעל ארויסגעזאגט זיך אויף פאלגענדען אויפ'ן וועגען אנטיסעמיטיזם אין דער יודישער פראגע אין עסטרייך:

די קריסטליך סאציאלע פארטיי, און די גרויס-דייטשע פארטיי, וועלכע שטעהען ביים מלוכה-רודער אין עסטרייך, האט עקס-פרעמיער דר. זייפעל געזאגט, זענען באמת אנטיסעמיטישע פארטייען, אבער זייער אנטיסעמיטיזם איז געווענדעט מעהר געגען די יודען, וואס ווילען נישט אלס אזעלכע אנערקענט ווערען, איידער געגען די, וואס אנערקענען זיך אפען צום יודענטום. מיר זענען געוועזען צופרידען, בעת די יודען האבען דעלעגירט אין עסטרייכישען פארלאמענט זייער אייגענעם פארשטעהער אינזשיניער שטריקער. ביי די לעצטע פארלאמענטס-וואהלען אין עסטרייך, האבען אבער פיל יודען אפגעגעבען זייערע שטימען פאר די יודישע קאנדידאטען, וואס האבען פיגורירט אויף דער סאציאל-דעמאקראטישער ליסטע. דער פאקט, וואס די סאציאל-דעמאקראטען געווינען א סך יודישע שטימען קאן נישט גוט ווירקען אויף אונזער פארטיי. די שכנות פון אונגארן, האט דר. זייפעל פארטגעזעצט, וואו עס הערשט דער „נומערוס קלאוזוס" און עס עקזיסטירען שטארקע אנטיסעמיטישע טענדענצען, האט אויך א געוויסע ווירקונג אויף די פערהעלטנישען אין עסטרייך. איך מוז אבער פעסטשטעלען, אז די עסטרייכישע בעפעלקערונג איז פון דער נאטור זעהר א פרידליכע. מען קאן דריבער נישט רעדען וועגען ערפאלג פון אנ'ערגסטער אנטי-יודישער בעוועגונג אין עסטרייך.

צום ציוניזם און פרוב פון אויפבויען א יודישע מלוכה אין ארץ-ישראל, האט דר. זייפעל געענדיגט, בעציהען מיר זיך מיט דער גרעסטער סימפאטיע און מיר האפען, דאס אנ'ערפאלג פון דער ציוניסטישער אידעע וועט ברענגען א לעזונג פון דער יודישער פראגע אין אינטערעס פון אלע פעלקער. דערמיט ווילען מיר אבער נישט זאגען, אז אלע יודען זאלען איבערוואנדערען קיין ארץ-ישראל.

עבר-הירדן ווערט עלעקטריפיצירט.

ירושלים, (י.ט.א.) די אראבישע צייטונג „מערעאט על שערק" טיילט מיט, אז די רעגירונג פון עבר-הירדן וועט איינגיכען ארויסגעבען דער עלעקטריציטעט-געזעלשאפט פון רוטענבערג, די קאנצעסיע אויסצונוצען די קרעפטען פון ירדן אויף דער טעריטאריע פון עבר-הירדן. שוין אין דער נאהענטסטער צייט זאל די געזעלשאפט צוטרעטען צו די ארבייט.

א רעפעראט פון סיים-דעפוטאט נח פרילוצקי.

היינט זונטאג, דעם 4. יולי, 4 נאכמ. קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל א גרויסער פאליטישער רעפעראט פון סיים-דעפוטאט

נח פרילוצקי

אויף דאס טעמא: „די יעצטיגע פאליטישע סיטואציע אין לאנד".
בילעטען שוין צו בעקומען אין פאלקס הויז זאוואדזקא 5 פון 10-2 און 6-10 אװ.

419

Dr. med.
M. GLAZER
ul. ZIELONA Nr. 6
הויט- און ווענערישע קראנקהייטען.
נעמט אן פון 8-10, 12-2 און 7-8 אוו. 589

דאנטיסט און צאהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאנסטאנטינער 5
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד.
פרייזע ביליגע! גאראנטירט אהן געצאהלט

Dr. Adam GROSGLIK
27 Aleje Kościuszki 27.
הויט און וועניריש קראנקהייטען.
רענטגען און ליכט-היילאינסטיטוט.
נעהמט אן פון 4 ביז 7 און אווענד. 117

Dr. med.
ROMAN BORNSTEIN
אינערליכע און נערווען-קראנקהייטען.
טראוגוטא 9 (קרוטקא), טעלעפאן 23-06.
נעהמט אן פון 7-8. 526

Dr. med. A. SZMIRGELD
CEGIELNIANA 6.
גייסטיגע-און נערווען-קראנקהייטען
שפראכשטערונגען, היילונג פון שוואכזיניגע און שווער-ערציהבארע קינדער און כאראקטער-אנאמאליען. נעמט אן פון 5-7. 628

Dr. PRYBULSKI
זאוואדזקא 1 טעלעפאן 25-35.
וועניר. און הויט-, האר- קראנקהייטען, מענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל) און רענטגען שטראהלען.
נעהמט אן פון 9-1 און 4-8 אווענד דאמען: פון 4-5

Dr. med.
WOLF EYCHNER
Zgierska 38, tel. 34-72
ספעצ. פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען.
נעמט אן פון האלב 6 ביז 8 אווענד.

Dr. med. Braun
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ ליכט (האר אויספאל).
23 פיאטרקאווער 23
— — טעלעפאן 40-26. — —
נעהמט אן פון 8-12 און פון 5-8 אווענד.

Dr. med. J. POLAKOW
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39 75
נעמט אן פון 5-6.30 אוו. אינדערהיים און פון 2-3 אין דער לעטשניצע אויף ייעדס מארק פעטריקאוער 294 144

1626
Dr. med.
EYCHNER JAKÓB
Aleja I-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכעאון קינדער קראנקהייטען.
נעמט אן פון 6-7 און אוו. זונטאג פון 3-4 נא.

590
די פערוואלטונג פון דער
לאדזער יודישער קהלה
מאכט דערמיט בעקאנט, אז היינט זונטאג, דעם 4 יולי ה.י. 10 א זייגער אין דער פריה, וועט אין דער
אלטשטעטישער שוהל פארקומען
א פייערליכער
גאטעסדינסט,
צוליב דעם 150-יעהריגען אומאבהענגיגקייטס-יובילעאום פון די פעראייניגטע שטאאטען פון אמעריקא

קרן-קימת-לישראל, לאדז.
היינט זונטאג, דעם 4. יולי, האלב 9 אווענד קומט פאר אין לאקאל פון „הזמיר" אל. קאשציושקי 21
א טרויער-אקאדעמיע
געווידמעט דעם 22-טען יאהרצייט פון ציוניסטישען מנהיג
ד"ר טעאדאר הערצל ז"ל
מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ראטמאן ד"ר שחייג, מ. לימאן א. א.
איינגאנג 20 גראשען. — בילעטען צו בעקומען אין ביורא פון קרן-קימת (צעגעלנ. 4) און פון 7 א זייגער — ביי דער קאסע פון „הזמיר". 599

לאדז.
4 יולי 1926

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
4 יולי 1926

דאס לעצטע וואָרט.

די נײַע עמיגראַציע-גזירות אין אמעריקא.

דאָס נייע דעפּאָרטאַציע-גירוש-געזעץ, וואָס איז נאָר וואָס אָנגענומען געוואָרען אין דעם אַמעריקאַנער רעפּרעזענטאַנטען-הויז, איז דאָס לעצטע וואָרט פון גרויזאַמקייט. די פּערביסענסטע אימיגראַנטען-פרעסערס וואָלטען שוין נישט געקאָנט צוטראַכטען קיין גרעסערע אכזריותן, קיין ערגערע מיטלען צו פערביטערן דאָס לעבען פון די איינגעוואַנדערטע.

דער נייער געזעץ גיט די מעגליכקייט אַרויסצוטרייבען מענשען פאַר די קלענסטע פערברעכענס. מעגען זיי אפילו וואוינען דאָ אַ לאַנגע צייט, אפילו בנוגע אימיגראַנטען, וואָס זענען אָנגעקומען אַהער נאָך דעם 1-טען יולי 1924 וואָס מיט זיי האָט מען אין אָנהויב געזאָלט זיין מילדער — אפילו בנוגע זיי וועט דער שווערד פון דעפּאָרטאַציע הענגען איבער די קעפּ. דאָס הייסט, אַז די גאַנצע אימיגראַנטישע בעפעלקערונג, וואָס איז נישט נאַטוראַליזירט געוואָרען, וועט זיין אין געפאַהר אַרויסגעיאָגט צו ווערען, אויב מען וועט נאָר געפינען די קלענסטע פגימה אויף זיי. וואָס דאָס בעדייט פּראַקטיש קאָן מען זיך לייכט פאָרשטעלען. די פיל אָנגעשטעלטע אין דעם אימיגראַציאָנס-דעפּאַרטאַמענט, וואָס וועלען זוכען צו בעווייזען, אַז זיי זענען „אויפּטוערס", וועלען זיך „געהמען צו דער אַרבייט", זוכען אין נישטערען, און שטעלען אין באמת טויזענדער בנה טויזענדער און טויזענדער פערזאָנען, טויזענדער פאַמיליעס.

און צו וואָס איז דאָס אַלעס? וועמען ברענגט עס נוצען? וואָס שטעקט הינטער די אַלע אכזריות'דיגע געזעץ-פּראָיעקטען. אויסער רשעות, אויסער דעם חשק צו פּייניגען?

מיט אָט דעם געזעץ אין דער האַנט וועט אַן אימיגראַציאָנס-אינספּעקטאָר, אפילו אַ פּשוט'ער פּאָליציי-מאַן און אַ דעדעקטיוו, קאָנען אומגעגליך מאַכען דאָס לעבען פון אַרבייטער, וואָס האָבען זיך פערזינדיגט פּאָליטיש קעגען זייערע היימישע רעגירונגען. דער ליבעראַל וואָס האָט בעקעמפט דעם פאַשיזם אין איטאַליע, דער רעוואָלוציאָנער, וואָס האָט זיך געשלאָגען געגען צאַריזם, אפילו אַזאַ, וואָס האָט בעקעמפט דעם איצטיגען קאָמוניסטישען רעזשים אין רוסלאַנד, וועט זיין אין סכנה דעפּאָרטירט צו ווערען. וואָרום דאָס געזעץ מאַכט נישט קיין חילוק צווישען קרימינעלע און פּאָליטישע פערברעכענס.

גרויזאַמקייט רשעות. מענשענפּייניגונג — דאָס זענען די כאַראַקטער-שטריכען פון דעם נייעם דעפּאָרטאַציע-ביל.

נ. י. מ.

אָנפאַלען אויף יודישע סטודענטען אין בוקארעשטער אוניווערזיטעט.

בוקאַרעשט. (י.ט.אַ.) די עקסצעסען פון די אַנטיסעמיטישע סטודענטען אויף די בוקאַרעשטער גאַסען האָבען זיך לעצטענס איבערגעטראָגען אויפ'ן אוניווערזיטעט. מיט פערשידענע אַנטיסעמיטישע אויסרופען האָבען די רומענישע סטודענטען געוואָרפען זיך אויף זייערע יודישע קאָלעגען, וועלכע זענען געווען פערזאַמעלט אין אודיטאָריום בעת אַ לעקציע פון פּראָפ. ריינער. אַ סך יודישע סטודענטען זענען בלוטיג צושלאָגען געוואָרען. די סטודענטען מאשלער, זעלעס און ראָזען האָבען בעקומען שווערע וואונדען. די יודישע סטודענטען זענען געצוואונגען געווען צוריקצוציהען זיך פון אוניווערזיטעט.

וויפיל שטייערן איז דאס לאנד בכוח צוצאהלען?

ה' טשעכאָוויטש האָט אַ טעות אויף דאָפּעלט.-רעגירונג וויל לאָזען דעם סיים אָהן אַרבייט.-קאַלאַ און בודזשעט-פּראָוויזאָריום. - פּעטליורא און די אוקראַיניש-יודישע בעציהונגען.

א געשפּרעך מיט'ן סענאַטאָר ד"ר ראַטענשטרייך.

אַ מיטאַרבייטער פון „ב.נ.ל." האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט'ן סענ. דר. ראַטענשטרייך, וועלכער האָט זיך אַרויסגעזאָגט וועגען אַ רייה אַקטועלע פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע פראַגען.

די איצטיגע רעגירונג, — ערקלערט סענ. דר. ראַטענשטרייך — איז אַ בפירוש מאָנאַפּאָליסטישע. קלאַרנער איז בלויז אַ קלענערע אויפלאַגע פון גראַבסקי'ן און ער איז אַן אויסגעשפּראָכענער מאָנאָפּאָליסט.

מ'וואָלט דעריבער געקענט זאָגען, אַז מיט דער פראַגע פון די יודישע קאָנצעסיעס האַלט עס שמאָל, פונדעסטוועגען האָבען נאָך נישט רעזיגנירט, און ס'פירט זיך אַ קאַמף. און ס'זענען אַפילו דאָ אויסזיכטען אויף אַ געוויסער הצלחה. ס'איז דאָ אַ יסוד צו האָפען, אַז מ'וועט די קאָנצעסיעס איבערלאָזען ביי יודען ביז'ן אָפּשטאַרבען פון פירמע-אינהאַבער; אָבער נישט מעהר. מיט אַנדערע ווערטער הייסט עס, אַ פּאַמעליכע ליקווידאַציע פון'ם יודישען אַנטייל אויף דעם געביט.

— וואָס שייך דער אויטאָמאַטישער 10-פּראָצענטיגער שטייער-הוספה, וועט די רעגירונג איהר רעכט אויסנוצען ערשט אין סעפּטעמבער חודש נאָכ'ן שניט.

וועגען דער שטייערן-פראַגע בכלל דאַרפט איהר וויסען, אַז נישט מיג. קלאַרנער איז דאָ דער טאָן-געבער, נאָר דער דירעקטאָר פון'ם שטייערן-דעפּאַרטאַמענט, ה' טשעכאָוויטש. כדי איהר זאָלט בעקומען אַ בעגריף וועגען די אַנשויאונגען פון טשעכאָוויטש'ן אין דער שטייערן-פּראַגע, וועט זיין גענוג איבערצוגעבען עטליכע פּרטים פון אַ בראָשור, וועלכע ער האָט נישט לאַנג אַרויסגעלאָזען אונטער אַ פּסעוודאָנים (י. לעליוואַ). ער פאַלט דאָרט אָן אויף די יודען און האַלט, אַז די יודישע סוחרים פיהרען אַ העק-פּאָליטיק. ס'איז נישט אמת, — טענה'ט ער, — אַז די סוחרים'שאַפט איז נישט ביכולת צו צאָלען קיין שטייערן. ער פיהרט דאָרט אַ פּאָלעמיק מיט מיר און ווייזט אויף, אַז איך מאַך אַ פאַלשען חשבון. ער רעכענט אויס, אַז די אַלגעמיינע הכנסה פון די בירגער פון דער פּוילישער מלוכה בעטרעפט 15 מיליאַרד זלאָטעס אַ יאָהר. איז נישט קיין סך, — מאַכט ער די מסקנא, — אַז מ'זאָל דאַרפען אָפּצאָלען פאַר דער רעגירונג 2 מיליאַרד זלאָטעס. זענען בכן די יללות פון די סוחרים פאַלשע און מ'דאַרף זיך צו זיי נישט צוהערן.

אַ געגען-זשע גיט מיין חשבון לחלוטין אַנדער רעזולטאַטען. איך האַלט, אַז דער מאַקסימום פון דער הכנסה בעטרעפט 7 מיליאַרד זלאָטעס אַ יאָהר. דאַרפען מוז לפחות 4 מיט אַ האַלב מיליאַרד אַוועקגעהן אויף לעבען. זאָל מען איצט צורעכענען צו די שטייערן אַ גאַנצע רייה אַנדערע מלוכה'שע און קאָמונאַלע אָפּצאָהלען' איז עס אַן אויסגעשלאָסענע זאַך, אַז מ'זאָל דערביי נישט דאַרפען אָנריהרען דעם גרונד-פערמעגען פון די מלוכה-בירגער. דערצו דאַרף מען נישט פערגעסען, אַז אויך אָט דעם אָנגעשוואָלענעם שטייער וויל מען אויסזויגען בלויז פון איין קלאַס פון דער בעפעלקערונג, — און דוקא אַ קליינעם און אָפּגעשוואַכטען.

מיט איין וואָרט, — דאָס איז די סיסטעמאַטישע אויסראָטונג-פּאָליטיק, וואָס ווערט געפיהרט געגען יודישען האַנדעל. דאָס איז דער ווירטשאַפטליכער פּאָגראָם. טאָמער האָט מען נאָך מיט אַ צייט צוריק געפערט וועגען רעגירונגס-בעשטעלונגען פאַר יודישע ליפערראַנטען, האָט די פּראַקטיק פון די לעצטע 6 חדשים געוויזען, אַז אויך אויף דעם געביט האָבען גליטען בלויז יודען. יודען האָבען איינגעצאָהלט קויציעס. דער זלאָטע האָט אָבער אָנגעהויבען פאַלען, סחורה איז געשטיגען, יודען זענען געווען געצוואונגען צו לאָזען פערפאַלען די קויציעס, — און די יודישע צושטעלערס זענען ממש רואינירט געוואָרען און געוואָרען קבצנים.

אַריבערגעהענדיג צו דער אַלגעמיינער לאַנד-פּאָליטיק, ערקלעהרט דער חשוב'ער סענאַטאָר.

— דער איצטיגער סיים איז ממש אַן אומגליק פאַר יודען. קודם כל האָט ער אַן אַנטיסעמיטישע מערהייט. דאָס איז אָבער נאָך נישט אַלץ. אַ גרויסע צרה איז אויך דאָס, וואָס דער איצטיגער סיים האָט פערלוירען יעטווידער אויטאָריטעט, און די רעגירונג קען מיט איהם טון אַלץ, וואָס זי וויל. איך רעכען, אַז דער צווייטער סיים וועט זיין אַ בעסערער.

קאָנקרעט וועגען אויפלעזען דעם סיים קען מען נאָך דערווייל נישט ריידען. ס'איז אָבער אמת, אַז די רעגירונג טוט אַלץ, כדי דער סיים זאָל שטאַרבען פאַר דער צייט. זי ציהט צוריק סיסטעמאַטיש אַלע געזעץ-פּראָיעקטען פון סיים,— און נישט בלויז אַזעלכע, וועלכע זי האָט בדעה צו ענדערען. די כוונה איז אַ פּשוט'ע: דער סיים זאָל נישט האָבען וואָס צו טון, וועט ער ממילא זיין אומשעדליך. און נישט האָבענדיג די רעגירונג-פּראָיעקטען, האָט ער דער סיים נישט קיין אַרבייט-מאַטעריאַל. אַז דער סיים זאָל ווידער פון אייגענער איניציאַטיוו אויסאַרבייטען פּראָיעקטען און נאָכדעם נעזעצען, איז אַ שווערע הלכה. די רעגירונג קען זיי ביי יעדער מינוט אַנולירען, סטרופענדיג זיך אויף דעם, אַז זי וועט אַליין אַריינטראָגען די פּראָיעקטען. פאַקטיש, הייסט עס, ווערט דער סיים שוין אויפגעלעזט.

די איצטיגע רעגירונג — באַרטעל-פּילסודסקי — האָט נאָך נישט קיין פּראָגראַם, קען זי אויך דעריבער דערווייל דעם סיים נישט צולאָזען. זי דאַרף דאָך האָבען פאַר די וועהלער'ס וואָס צו זאָגען. פּילסודסקי גלויבט אָבער, אַז ער וועט צו די נאָהענסטע וואַהלען האָבען מעשים, — און דאָס וועט זיין זיין פּראָגראַם.

דערווייל איז בלויז זיכער, אַז דער סיים וועט איניכען בעשטעטיגען דעם רעגירונגס-פּראָיעקט וועגען די רעכט פון פּרעזידענט אויפצולעזען דעם סיים. וואָס שייך דער וואַהל-אָרדינאַציע, דאַרף מען מיינען, אַז אויב מ'וועט איהר ענדערן, וועט קומען צו אַן אויסגלייך צווישען די לינקע און רעכטע אויפ'ן חשבון פון... די יודען און, פערשטעהט זיך, די אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

אַריבערגעהענדיג צו דער פראַגע וועגען דער „קאָלאָ", האָט זיך סענ. ד"ר ראַטענשטרייך אַרויסגעזאָגט:

— ס'איז קיין ספק נישט, אַז די איצטיגע „קאָלאָ" איז אַ נישט געלונגענע פּאָליטישע קערפּערשאַפט. זי פערמאָגט פּשוט צו ווייניג מענשען, וואָס זאָלען זיין געוואוינט און פעהיג צו פּאָזיטיווער אַרבייט. קודם כל, פעהלען איהר פאַכמענער, והשנית, האָט זי צופיל פּאָליטיקער. אונזער אומגליק איז, וואָס מיר האָבען אַזש דריי פּאָליטישע גאונים... ס'וועט נישט זיין קיין אומגליק, אויב אין קומענדיגען סיים וועט די קאָלאָ האָבען אָנשטאָט 34 פּאָליטיקער בלויז 10 פאַכמענער, — אָבער אַזעלכע, וואָס דער מיניסטער זאָל פאַר זיי מורא האָבען.

— וואָס האָט בעוואויגען די „קאָלאָ" פריהער אַרויסצוזאָגען זיך פאַר'ן פּראָוויזאָריום על-תנאי און שפּעטער זיך אָבהאַלטען פון שטימען?

קודם כל, אויב די רעגירונג וואָלט נישט געקריגען קיין צוטרוי-וואָטום, וואָלט מען זיך געקענט ריכטען אויף פערשידענע אונאַנגענעהמליכקייטען, פון וועלכע יודען וואָלטען, — ווי דער שטייגער איז, — געליטען מעהר פון אַלעמען. והשנית, האַלט אַ גרויסער טייל פון די „קאָלאָ"-מיטגלידער, אַז די איצטיגע רעגירונג וועט ליקווידירען איינמאָל פאַר אַלעמאָל די ענדעקעס.

— ווי האָט זיך די „קאָלאָ"-רעזאָלוציע וועגען דער פּעטליורע-רציחה אָבגערופען אויף די יודיש-אוקראַינישע פערהעלטנישען אויפ'ן אָרט אין גאַליציען

— די דאָזיגע רעזאָלוציע, — בעדויערט דער סענאַטאָר, — איז פאַר אונז זיכער נישט געווען קיין טובה. עס איז לייכט צו זיצען אין וואַרשאַ און אָננעהמען אַ רעזאָלוציע וועגען אַ רציחה אין פּאַריז. מ'האָט אָבער זיך נישט אָבגעגעבען קיין חשבון, אַז אין גאַליציען וואוינען יודען און אוקראַינער צוזאַמען. די גאַליציאַנער יודען פיהלען איצט די דאָזיגע רעזאָלוציע אויף טריט און שריט. פערפאַלען. פאַר דער רעזאָלוציע האָט געשטימט די גאַנצע „קאָלאָ", געגען — בלויז 5 גאַליציאַנער (צווישען זיי אויך איך). אונזערע טענות זענען דורכגעפאַלען.

א שרעקליכע רציחה איבער 2 ווילנער יודען.

איבערגעשניטען די העלזער א 70 יאָהריגען זקן און א 18 יעהריגען בחור'ל.

נישט ווייט פון ווילנע ביים דאָרף „סאראק טאטאר" איז אויסגעפיהרט געוואָרען אַ רציחה מיט אַ רויב צוועק איבער צוויי ווילנער יודען דוד קאַרעלסקי (2-טע ראַדונער 52), 70 יאָהר אַלט, און זיין 18-יאָהריגען אַרבייטער לייב שרירא.

דוד קאָרעלסקי, אַליין אַ געבוירענער אין דאָרף „סאראק טאַטאַר", וואוינט שוין פון אַ לענגערע צייט אין ווילנע אויף 2-טע ראַדונער גאַס 52, אין אַן אייגענעם הויף, און האַנדעלט פון יאָהרען לאַנג מיט איישישאָק, וואוהין ער פלעגט מאַכען אָפטע נסיעות, מיטנעמענדיג מיט זיך זיין געהילף לייבל שרירא, אַ 18-יאָהריגען בחור'ל.

מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק בשעת אַזאַ רייזע קיין איישישאָק איז אויפ'ן וועג צוגעגאַנגען צו איהם אַ בעקאַנטער פויער, אַן איינוואוינער פון דאָרף „סאראק טאטאר", אליעק יערמאַלאָוויטש און געבעטען, ער זאָל איהם ערלויבען צופאָהרען אויף זיין פור.

יערמאַלאָוויטש האָט בעת מעשה אויסגעפרעגט קאָרעלסקי'ן וועגען זיינע עסקים און אַרויסגערעדט זיך, אַז ער וויל חתונה האָבען, נאָר ס'פעהלט איהם געלד.

לעצטען מיטוואָך אין אָוועגד בשעת דוד קאָרעלסקי מיט לייב שרירא זענען געפאָהרען ווי געוועהנליך קיין איישישאָק, האָט זיי אויפ'ן וועג ווידער אָנגעטראָפען דער זעלביגער יערמאָלאָוויטש און געבעטען אַ דערלויבעניש צוצופאָהרען אויף דער פור ביז איישישאָק.

אין וועג האָט קאַרעלסקי איבערגעגעבען די לייצעס יערמאָלאָוויטש'ן און אַליין איז ער איינגעשלאָפען.

בשעת די פוהר האָט זיך געפונען אין וואַלד האָט יערמאַלאָוויטש פּלוצלינג אַרויסגעכאַפּט אַ מעסער און געמאַכט דעם שלאָפענדען קאָרעלסקי'ן 2 גרויסע וואונדען אין האַלז. ס'האָט דערלאַנגט אַ שפּריץ אַ פאָנטאַן בלוט.

אויף דעם 18-יאָהריגען שרירא, וואָס האָט צוגעזעהן די שוידערליכע סצענע אין געפאַלען אַן אימה. אַ צושראָקענער נישט וויסענדיג וואָס צו טון און ווילענדיג זיך אַרויסראַטעווען פון מערדער איז ער אַרויסגעשפּרונגען פון וואָגען און אָנגעהויבען צו אַנטלויפען. דער מערדער האָט איבערגעלאָזט דעם געשאָכטענעם זקן און אָנגעהויבען נאָכיאָגען דעם אַנטלאָפענעם שרירא.

דער געשאָכטענער קאָרעלסקי איז אָבער נישט דער'הרג'ט געוואָרען אויף אַן אָרט. זעהענדיג, אַז דער מערדער איז אַראָפּ פון פוהר האָט ער מיט די לעצטע כוחות אָנגעכאַפּט די לייצעס און גענומען יאָגען דאָס פערד אין דער ריכטונג צו דעם נאָהענטסטען דאָרף.

אָפּפאָהרענדיג אַזוי אַנדרהאַלבען קילאָמעטער האָט ער פּלוצלינג [illegible] מערקט ווי פון די דערבייאיגע [illegible] איז אַרויסגעשפּרונגען אנטקעגען [illegible] טיט אַ פערבלוטיגטען מעסער [illegible] דער מערדער און וועג [illegible] דעם פערד'ס [illegible] ווען די לינקער [illegible] האָט דאָס פערד [illegible] וואונדעט [illegible] דאָס [illegible] וואָרען [illegible] מיט'ן וואַלד-וועכטער אָרגאַניזירט געוואָרען אַ בעוואָפענטער גייעג אויפצוזוכען שרירא און כאַפּען דעם מערדער. 20 טריט פון אָרט וואו ס'איז פאַרגעקומען דער אָנפאַל האָט [illegible] פונען שרירא'ן שוין אַ טויטען מיט איבערגעשניטענעם האַלז.

דער אַלטער קאָרעלסקי [illegible] געוואָרען קיין ווילנא אין [illegible] ווי די דאָקטוירים [illegible] האָפנונג איהם [illegible]

[illegible]

[illegible] דורך די אויסוואורפען און געוואָלט פערטיידיגען איהר כבוד. ער איז אָבער געפאַלען אַ טויטער.

ניַיער פאָלקסבלאט
4. יולי 1926.

דאס לאָדזער לעבען

ניַיער פאָלקסבלאט
4. יולי 1926.

4
זונטאָג
כב
תמוז תרפ"ו

יולי.
זון־אויפגאנג 4,10
זון־אינטערגאנג 6,67
לענג פון טאָג 14,24

אומזאץ-שטייער.

(–) דער פינאַנץ-אַמט האָט בעקומען אַ צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום, אַז רעקלאַמאַציעס וועגען אומזאַץ-שטייער דאַרפען אָנגענומען ווערען אָהן שטעמפעל-אָפּצאָהל.

(–) בעלי-מלאכות, וועלכע אַרבייטען אין וואַרשטאַטען אַליין, אָדער נאָר מיט איין אַרבייטער ווערען לויט'ן אַרטיקעל 8 פונ'ם געזעץ פון 15-טען יולי 1925 יאָהר, בעפרייט פון אומזאַץ-שטייער.

היינט ווערט געשלאָסען די שול-אויסשטעלונג.

מיר מאַכען אויפמערקזאַם, אַז היינט 10 אין אָווענד ווערט ענדגילטיג געשלאָסען די אינטערעסאַנטע שול-אויסשטעלונג אויף ציגעל-גאַס 17.

קהלה.

דאָזאָר וואָידיסלאַווסקי וויל נישט זיין פּרעזעס. — היינט קומט נישט פאָר קיין זיצונג. — „אגודה" ציהט צו יך איהר פאָרשלאַג.

(–) ווי בעוואוסט, האָט דעפ. ד"ר ראָזענבלאַט זיך געווענדעט צום עלטסטען מיטגליד פון דער קהלה-פערוואַלטונג, צום דאָזאָר וואָי יסלאַווסקי, ער זאָל איבערנעהמען צייטווייליג דעם אַמט פון פערוואַלטונגס-פּרעזעס.

דאָזאָר וואָידיסלאַווסקי האָט אָבער געענטפערט, אַז ער וויל דעם אַמט נישט אָננעהמען.

ווער ס'וועט זיין פּרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג איז אַזוי-אַרום נאָך נישט בעוואוסט.

*

היינט, זונטאָג, האָט געזאָלט פאָרקומען אַ זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג.

די זיצונג איז אָבער אָפּגעלעגט געוואָרען.

*

מ'גיט-איבער, האָט די „אַגודה"-פראַק- ...יין דער קהלה-פערוואַלטונג, וועל- ... די לעצטע זיצונג גע- ...ריקען אונ- ...

די סיבה פון דער ווייטערדיגער שטייגערונג פון ולאטי.

דער נעכטיגער קורס פון דאָלאר 9,'0, אכציעט אין ליסטעס וועהר פעסט.

אויך דער נעכטיגער טאָג האָט זיך געפונען אונטער'ן צייכען פון א ווייטערדיגער בעסע אויף אַלע וואַליוטען. ס'זענען אפילו געווען מאָמענטען, ווען דער קורס פון דאָלאַר האָט געפרובט שטייגען, אָבער ביי יעדעס מאָל איז ער גלייך צוריקגעפאַלען.

אויף אַלע וועלט-בערזעס שטעהט דער דאָלאַר אין בעצוג צום זלאָטי פיל העכער, ווי אין פוילען. אַזוי האָט נעכטען ציריך, למשל, נאָטירט 50 פראַנק פאַר 100 זלאָטעס, לאָנדאָן 51,50 פאַר איין פונט און בערלין, וואו דער זלאָטי איז לעצטענס פעסטער, האָט נעכטען נאָטירט 42 מאַרק פאַר 100 זלאָטעס. לויט די דאַזיגע נאָטירונגען קומט אויס דער קורס פון דאָלאַר פיל העכער ווי אין וואַרשאָ. בעזונדערס כאַראַקטעריסטיש זענען די נאָטירונגען פון זלאָטי אין ניו-יאָרק, וואו פאַר 100 זלאָטיס נאָטירט מען 9 דאָלאַר, ד. ה. איבער 11 זלאָטיס פאַר איין דאָלאַר. די דאָזיגע ערשיינונג ערקלערט זיך דערמיט, וואָס אין פוילען גופא איז דער אינטערעס צום דאָלאַר כמעט אָבגעשטאָרבען. דער האַנדעל און אינדוסטרי איז נישט אימשטאַנד ביי די איצטיגע בעדינגונגען צו אימפּאָרטירען גרעסערע קוואַנטומס אויסלענדישע סחורות און רויה-שטאָפען און דאָס איז די סיבה, וואָס די פאָדערונגען אויף וואַליוטען זענען דאָ גאַנץ שוואַך.

דערצו ווערט נאָך דער צוטרוי צום זלאָטי אין לאַנד מיט יעדען טאָג אַלץ גרעסער.

„באַנק פּאָלסקי" האָט נעכטען געצאָהלט 9,25.

די דאָזיגע ווייטערדיגע ענדערונג האָט אויך געווירקט אויף דער „שוואַרצער בערזע", וואו דער דאָלאַר איז געפאַלען ביז 9.10 ביי מינימאַלע טראַנזאַקציעס.

שוין איינינגע טעג, ווי דער פראַנצויזישער און בעלגישער פראַנק ליידען גרויסע מפלות אויף דער היגער בערזע. בלויז אין נעכטיגען טאָג זענען זיי ווייטער געפאַלען מיט גאַנצע 5 פּראָצ. דאַגעגען איז די אַקציען-בערזע אויך נעכטען געווען שטאַרק אויפגעלעבט. די פאָדערונגען אויף אַקציעס זענען נעכטען געווען אַזוי גרויס. אַז עס האָט פשוט אויסגעפעהלט „מאַטעריאַל". עס איז געגאַנגען צו דערמאָנען, אַז מיט „זאַווירטשע" און „זשיראַרדאָוו" איז נעכטען געמאַכט געוואָרען צו איין (1) טראַנזאַקציע. די פּרייזען שטייגען פון טאָג צו טאָג.

דער האַנדעל מיט די אַלטע דייטשע קרוינענדער האָט זיך נעכטען אינגאַנצען אָבגעשטעלט און דער פּרייז פון טשערוואָנצעס איז צוריקגעפאַלען ביז 4 דאָלאַר 40 פאַר איין שטיק. אונזער מיטאַרבייטער האָט נעכטען געהאַט אַ געשפּרעך וועגען דעם וואַלוטען-רעזערוו מיט איינעם פון די פאָרשטעהער פון דער „באַנק פּאָלסקי". עס ווייזט זיך נעמליך אַרויס, אַז נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס די רעגירונג האָט היינטיגען חודש געדאַרפט 5 מיליאָן דאָלאַר, איז דאָך דער וואַלוטען-רעזערוו פון דער „באַנק פּאָלסקי" איצט פיל גרעסער, ווי אין אָנהויב פאָריגען חודש.

קיין שטרייק אין לאָדז וועט נישט זיין.

דער פּרעמיער באַרטעל בעוואויגען די אינדוסטריעלער צו געבען 12 פּראָצענט הוספה. –

(-) ווי מיר האָבען שוין געשריבען, זענען דאָנערשטאָג פון לאָדז אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשא די פאָרשטעהער פון די טעקסטיל-פאַבריקאַנטען און אַרבייטער, כדי אָפּצוהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט'ן אַרבייט. ס-מיניסטער, וועגען די 25-פּראָצענטיגע הוספה-פאָדערונגען.

פרייטאָג 11 פאַרמיטאָג האָט זיך די קאָנפערענץ אָנגעהויבען. ס'האָבען זיך אין איהר בעטייליגט: דער הויפּט-אינספּעקטאָר קלאָט און פאָרשטעהער פון אַרבייטס- און האַנדעלס-מיניסטעריום.

אויף דער דאָזיגער קאָנפערענץ האָבען די פאָרשטעהער פון די אינדוסטריעלער ווייטער קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט צו געבען, וועלכע ס'איז הוספה.

די פאָרשטעהער פון די אַרבייטער האָבען דעריבער ערקלעהרט, אז זיי טרעטען-צו צו אַ שטרייק.

באַלד איז אָבער וועגען דעם אויסגאַנג פון דער קאָנפערענץ אינפאָרמירט געוואָרען דער פּרעמיער באַרטעל, וועלכער האָט איינגעלאַדען צו זיך די פאָרשטעהער פון די אינדוסטריעלער אויף אַ קאָנפערענץ.

דעם פּרעמיער באַרטעל איז געלונגען צו בעווענען די אינדוסטריעלער אויף הנחות און זיי זענען איינגעגאַנגען צו געבען 12 פּראָצענט הוספה. דערביי האָבען די פאָרשטעהער פון די אינדוסטריעלער ערקלעהרט, אַז אויף קיין שום ווייטערדיגע הנחות וועלען זיי נישט געהן.

דערוויסענדיג זיך וועגען דעם רעזולטאַט פון דער קאָנפערענץ צווישען פּרעמיער מיט די אינדוסטריעלער, האָבען די פאָרשטעהער פון די אַרבייטער געענטפערט, אַז זיי קענען קיין שום ענטפער נישט געבען, מחמת זייערע פולמאַכטען זענען נישט גענוגענד, כדי איינצוגעהן אויף אַזאַ קליינע הוספה.

די אַרבייטער-דעלעגאַציע איז דעריבער צוריקגעפאָהרען קיין לאָדז, כדי זיך צו פאַרשטענדיגען מיט די אַרבייטער אויף ספּעציעלע צונויפגערופענע פערזאַמלונגען.

אין אַ געשפּרעך מיט איינינגע מיטגלידער פון דער אַרבייטער-דעלעגאַציע, וועלכע האָט אונטערהאַנדעלט אין וואַרשא, האָבען זיי ערקלעהרט:

„ווי קליין די פאָרגעלעגטע דורך די אינדוסטריעלער הוספה זאָל נישט זיין איז אָבער אַ פאַקט, אַז די אינדוסטריעלער זענען געבראָכען געוואָרען. הגם ס'איז נאָך נישט בעוואוסט, צו די אַרבייטער וועלען איינגעהן אויף די 12 פּראָצענט, איז אָבער שוין זיכער, אַז צו קיין שטרייק וועט נישט קומען. עווענטועל וואָלט איצט געמוזט ענטשיידען אַן אַרביטראַזש-קאָמיסיע.

פאַסטולאַטען פון דער סוחרים-דעלעגאַציע

ביי'ם פינאַנץ און האַנדעלס-מיניסטער.

...ייזן!

...יקלען, זאָל מען נאָר ...אימפּאָר...ערען. וועמענס ...יוי

...נערמעגענס שטייער. ס'זאָלען אויך טייל-ווייז אָפּגעשאַפט אָדער בעדייטענד פאַרקלענערט-ווערען די שטראָפען פאַר נישט פּינקטליך איינצאָהלען די שטייערן. ...ידליך האָט די דעלעגאַציע פאַרלאַנגט ...יסען האַנדעלס-אָפּמאַכען מיט רוס... ...ר און דייטשלאַנד.

דער דעלעגאַציע האָט מען צוגעזאָגט צו ערפילען די פּאָסטולאַטען

...ז זילבערשטיין.

...ו פּראָפעסאָר.

...רשפּיצען. ...פּרעסטירט. ...רויסגעוויזען, ...געגען זילבער- ...טראַכט.

...ט פערשטאַנען ווער ...נטון די „טובה" און ...אָגט דעם כענטשינער ...ווסקי אין געריכט. ...זונג האָט מאַקסיש טאַרנאָווסקי איז דער ...גנאָנים.

פערטיידיגער, אַדוואָ... האָט דערוויזען, אַז 157 וועגען פאַלשע ...יישט אַרעס- די ...

פּראָקוראָטור און די פּאָליציי טאָרען אָבער גישט בעשטראָפען די, וועלכע שרייבען אַנאָנימען, ווייל זיי, די אַנאָנימען ווערען אַמאָל אויסגענוצט.

דאָס געריכט האָט מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען פון דעם פערטיידיגער און האָט טאַרנאָווסקי'ן בעפרייט.

Dr. med. Rózaner

ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענערישע און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בעשטראַהלונג.

9 דזיעלנאַ 9,
1-טער שטאָק. טעלעפאָן 28-98
נעמט אָן פון 10–8 און פון 5–8.

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָוויטשאַ 20.

ערשטער
יודיש. וואַרשאָווער
מיניאַטור-טעאַטער

אַזאַזעל

אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון:
מאַרישעווסקאַ,
הענריק בערלעווי,
דוד הערמאַן.

היינט, זונטאַג,
9 אין אָוונט 9-טער טאָג
פונ'ם גרויסען
2-טען
פּראָגראַם!

רעזשי: דוד הערמאַן.
מוזיקאַל. לייטער: ה. קאָהן.
קאָנפערענסיע: ח. גאָרדין.
דעקאָרס. לייטער:
ח. ווינטראויב.
געשעפטס-פיהרער:
י. דאַנציגער.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

פערשידענעס.

(אָ) די לעהרער וועלען בעקומען זייער געהאַלט פאַר דער פעריען-צייט אין צוויי ראַטען אין יולי און אין אויגוסט.

– אין דער נאָהענטסטער צייט וועט אויסגעבויט ווערען אַ נייע טעלעפאָן-סטאַציע מיט די נייעסטע איינריכטונגען, און די צאָהל אַבאָנענטען וועלען נישט בעגרעניצט ווערען.

אז דער דאָלאַר פאַלט...

וויַיסט קיינער נישט, ווען דער שוך כהעטשט.

(–) ביז איצט האָבען די שיך-געשעפטען כסדר קאַלקולירט די פּרייזען פון פערטיגע אויסאַרבייטונגען אין דאָלאַרען.

דער ליכווע-אַמט ביים רעגירונגס-קאָמיסאַר האָט דעריבער פאַראָרדענט די שיך-געשעפטען-אייגענטימער, אַז זיי זאָלען איצט נישט נעהמען די זעלבע פּרייזען אין זלאָטעס, נאָר זיך צופאַסען צום נידריגען דאָלאַר-קורס.

שטופּט זיך נישט!

50 זל. נעהען נישט צו-פוס.

דער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט האָט בעשלאָסען שטרענג צו בעשטראָפען די אַלע, וועלכע שטערען די פרייע בעוועגונג אויף די טראָטואַרען.

אַזוי זענען נעכטען בעשטראָפט געוואָרען 25 פּערזאָן צו 50 זל. שטראָף.

...די מאַכט
...

איבער אמיליאן דאלאר

הויזט לאדזער איינוואוינער פון אמעריקאנער אסעקוראנץ-געזעלשאפטען. און ס'איז א סברא, אז מען וועט דאס געלד בעקומען.

( ) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס די אמעריקאנער בעריכטען אנערקענען איצט די חובות פאר די פערזיכערונגס-פאליסען פון די בירגער פון געוועזענעם רוסישען אימפעריום, איז איצט ווידער אקטועל די פראגע, ביי די פערזיכערטע אין די אמעריקאנער געזעלשאפטען „עקוויטעבל" און „ניו יארק", וועגען אונטערנעהמען אנ'אקציע, כדי ארויסצובעקומען די אסעקוראנץ-געלדער.

לויט די פראוויזארישע אויסרעכנונגען קומט די לאדזער איינוואוינער ביי די אויבענדערמאנטע פערזיכערונגס-געזעלשאפטען איבער א מיליאן דאלאר.

מיט א שייט האלץ און מיט א שטריק.

די ליבע-איבערהאנדערונג פון איין ברודער אייפן צווייטען. איז דער פועל יוצא – א מאדרה.

(י) פראנצישעק מילקאש (פון דארף באלען, נעבען פאביאניץ), האט צוגעשוואוירען זיין כלה, אז ווי באלד זי וועט מיט איהם חתונה האבען, וועט ער אוועקווארפען דאס שכור'ן און וועט געדענקען נאר אין איהר. די כלה האט בעגלויבט און די חתונה איז פארגעקומען. דער מאן האט אבער פערגעסען אין זיין שבועה, און באלד נאך דער חתונה ווידער אנגעהויבען צו טרינקען.

איצט אבער האט די יונגע פרוי גע'דארפט אויך ליידען די פאלגען פון זיין טרינקען. א שכור'ער פלעגט ער די פרוי שלאגען מכות-רצח.

מילקאש'עס ברודער, סטאניסלאוו האט שטארק רחמנות געהאט אויף זיין יונגער שווענערין און פלעגט זיך אפט בעגעגענשטעלען דעם ברודער, פערטיידיגענדיג די שווענערין.

ביסלעכוויז איז צווישען דער יונגער פרוי מיט איהר פערטיידינער אויסגעוואקסען פון דעם סימפאטיע-געפיהל א געפיהל פון טיפער ליבע.

די דאזיגע ליבע צווישען דער יונגער פרוי מיט סטאניסלאוו מילקאש איז געווארען אלץ שטארקער און אז דער מאן האט זיך אנגעשטויסען, אז צווישען זיין פרוי מיט זיין ברודער קומט עפעס פאר, האט ער נאך מעהר אנגעהויבען דער פרוי זיינער צו דערגעהן די יאהרען.

אזוי לאנג, אזוי ברייט, ביז דאס פערליבטע פארל האט בעשלאסען אפצורוימען פון זייער וועג דעם נישט געוואונשענעם „דריטען"...

דעם פלאן האט אדורכגעפיהרט סטאניסלאוו. ער האט זיין ברודער דערלאנגט מיט א שטיק האלץ איבער'ן קאפ א וי, אז ער איז געפאלען אין חלשות, און נאך דעם האט ער שוין צוזאמען מיט דער שווענערין דערשטיקט דעם פער'חלש'טען כ'ז א שטריק.

דעם טויטען קערפער האבען זיי בעגראבען אונטער דער שטוב אין א גראבען, און ארויסגעלאזט א קלאנג, אז פראנצישעק איז אוועקגעפאהרען קיין פויזען אויף ארבייט.

אלעמען קען מען אפנארען, אבער א מאמס הארץ פיהלט...

דער אלטער מוטער איז געווען אויפפאלענד די גאנצע מעשה, זי האט דערפיהלט, אז צווישען איהר יונגערען זוהן מיט דער שנור איז נישט אלץ אין ארדנונג. און אז איהר עלטערער זוהן איז געפאלען א קרבן. זי האט וועגען איהרע פארגעפיהלען מיטגעטיילט דער פאליציי.

מען האט ארעסטירט דעם יונגען סטאניסלאוו, וועלכער האט זיך באלד מודה געווען אין דעם פערברעכען. די פראנצישקאווע איז דערוויילע אנטלאפען און מען האט זי נאך נישט געכאפט.

די אויספארשונג ווערט ווייטער געפיהרט.

בינע בעשטעלט ווייטער סחורות אין לאדז.

(–) היינטיגע וואך קומט קיין לאדז א פארשטעהער פון איינער פון די גרעסטע האנדעלס-אונטערנעהמונגען אין בינע, ה' ווייזענסקי.

ה' ז. ווילט איצט אין ווארשא, און וועט אין לאדז מאכען א רייזה בעשטעלונגען אויף מאנופאקטור-סחורות. ער וועט אויך אונטערהאנדלען וועגען א שטענדיגען קאנטאקט צווישען בינע און דער לאדזער אינדוסטריע.

דערטרונקען געווארען.

פון שטעטעל גראבאווע איז געקומען צופאהרען קיין לאדז דער 18 יעהריגער שלמה ראזענשטיין, אזוי ווי נעכטען איז געווען א הייסער טאג האט זיך דעם יונגערמאן פערגלוסט זיך באדען, און איז אוועק קיין דאמבראוועקע, נעבען לאדז, זיך צו באדען אין דארטיגען טייך. נאך א פאר מאל פרובירען די כחות אין שווימען האט דער גראבאווער בחור זיך אנגעהויבען טרינקען, ס'איז פונקט קיינער נישט געווען אויפ'ן וואסער, וואס זאל איהם ראטעווען און ער איז דערטרונקען געווארען. מיט דער לויה בעשעפטיגט זיך „חסד של אמת".

פערלאנגען פון אינוואלידען.

(אז) די אויספיהרונגס-אפטיילונג ביי דער הויפט-פערוואלטונג פון קריגס-אינוואלידען האט איבערגעשיקט דער רעגירונג א גרעסערען מעמאריאל וועגען רעוואלידירען די מאנאפאל-קאנצעסיעס, וועגען פערזיכערען די קריגס-קרבנות, וועגען קאפיטאליזירען די רענטעס, וועגען די אינוואלידען קאלאניעס און שאצונגס-קאמיסיעס.

ווי אזוי דארף מען בערעכענען דעם הכנסה-שטייער.

(א) דער פינאנץ-אמט מאכט אויפמערקזאם, אז ביים בערעכענען די הכנסות אין די אונטערנעהמונגען, כדי פעסטצושטעלען דעם הכנסה-שטייער קענען נאר בעריקזיכטיגט ווערען אוועלכע נישט אויסגעגעבענע קאסטען, וועלכע בעציהען זיך אויף דער געגעבענער צייט און וואס לאזען זיך פעסטשטעלען אין בילאנס.

טעאטער „סקאלא" 18 ציגעלר-גאס 18.
דיר.: פ. קופערמאן.

היינט זונטאג, דעם 4. יולי, 9 אין אווענד – פרייזען פון 80 גר. ביז 3 זל. מיט'ן אנטייל פון די בערימטע ארטיסטען נאטאליא און משה ליפמאן צום 2. און לעצטען מאל די בער. פיעסע פון גרינבערג

„טריל ב י"

אין 5 אקטען (6 בילדער).
ראל „סוועגנאל!"–משה ליפמאן.

מארגען מאנטאג, דעם 5. יולי – לעצטע געוועהנליכע פארשטעלונג צו פאפולערע פרייזען פון 50 גר. א בילעט –

„אטעלא"

וויליאם שעקספיר'ס טראגעדיע אין 4 אקטען –

בילעטען צו בעקומען אין טעאטער-קאסע.

פאריזער שענהייט נייטפון ד'וועלט

ווייל א לא-זער יוד שענקט איהר נישט זיין ליבע.

די בעקאנטע פאריזער אפערעטען-ארטיסטין און שענהייט רעגינע פלארי וואס האט זיך גערעכענט פאר א קאנקורענטין פון דער בערימטער מיסטענגעט, האט זיך אין לאנדאן גענומען דאס לעבען, ווי מען גיט איבער, זאל די סיבה פון זעלבסטמארד זיין די אומגליקליכע ליבע צו דעם בעקאנטען פראנצויזישען דראמאטורג סאבואר, דעם מחבר פון א סך קאמעדיעס. וואס זענען פאפולער נישט בלויז אין פראנקרייך. סאבואר, וואס זיין אמת'ער נאמען איז פאזנאנסקי (י. ק. פאזנאנסקי'ס אנ'אייניקעל) איז א לאדזער יוד.

מ'צאהלט געשמאק

צי עסט מען געשמאק, איז א פראגע.

(–) דער לאדזער רעגירונגס-קאמיסאר האט בעשלאסען איבערצוגעבען אין געריכט די אייגענטימער פון רעסטאראן ביים גראנד-האטעל, פאר נעהמען צו הויכע פרייזען פאר די מאכלים.

א ספעציעלע קאמיסיע האט איבערקאלקולירט דעם ווערט פון די מאכלים, צוגערעכענט אלע אויסגאבען און פעסטגעשטעלט, אז די פרייזען אין דעם דאזיגען רעסטאראן זענען צופיל הויכע.

אפצייכען-טאג אויף די זומער-וואוינונגען.

אויסער אין לאדז האט דאס ביורא פון „קרן קימת" אויך בעקומען די ערלויבניש איינצוארדנען א אפצייכען טאג אויף די זומער-וואוינונגען אויף די ליניעס: לאדז–אלעקסאנדרוב; לאדז–זגערז; לאדז–פאביאניץ; לאדז–קאנסטאנטינוב; לאדז–קאלושקי.

אויף די אלע ערטער ווערען ארגאניזירט ספעציעלע קאמיטעטען. וואס וועלען אדורכפיהרען דארט די אקציע פון אפצייכען לטובת דעם „קרן-קימת" אין די ערטער. ס'איז צו האפען, אז אויך אלע, וואס וואוינען אויף די זומער-וואוינונגען, וועלען גערן אונטערשטיצען די אקציע פאר'ן יודישען נאציאנאל-פאנד.

היינטיגע הערצל-אקאדעמיע אין „הזמיר".

די פעראייניגטע נאציאנאל-פאנד-קאמיסיע ארדענט איין אין צוזאמענהאנג מיט דער כ' תמוז-אקציע היינט זונטאג אין אוועגד אין זאל פון „הזמיר" א טרויער-אקאדעמיע צום 22-טען יאהרצייט פון שעפער פון ציוניזם ד"ר ט. הערצל ס'בעטייליגען זיך די ה"ה ד"ר שוויג, לימאן און גאמולקא.

שפיטאל-יקרות.

(פ) אויף דער נאהנסטער זיצונג פון סטניארען-קאנווענט ביימשטאט-ראט וועט ענטגילטיג ערלעדיגט ווערען דער ענין וועגען העכערען דעם אפצאהל אין די שפיטעלער.

ס'איז כמעט ווי זיכער, אז ס'וועט אנגענומען ווערען דער פארשלאג פון מאגיסטראט און די שפיטאל-אפצאהלונגען וועלען געהעכערט ווערען מיט 25 פראצענט.

פון געריכט.

פאר דעזערציע.

(או) דאס מיליטערישע קרייז-געריכט האט בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען דעם זעלנער יוזעף אמאראווסקי, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין דעזערציע.

דאס געריכט האט פער'משפט אמאראווסקי'ן אויף 4 חדשים טורמע פערעכענענדיג איהם דעם פאר-ארעסט פון דעם 25. מערץ ביז'ן טאג פון דעם פראצעס.

גנבים.

(או) אין קרייז-געריכט איז נעכטען בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס געגען צוויי גנבים-רעצידיוויסטען יוזעף פאציעכא און יאן פענצליק, וועלכע מען האט געכאפט בעת דער „ארבייט" דעם 12 דעצעמבער 1925.

דאס געריכט האט פער'משפט יוזעף פאציעכא צו 2 יאהר און יאן פענצליק צו א יאהר מיט 6 חדשים טורמע.

„מעטראפאל – פליטה'פא"...

(ס) פרייטאג האט די האנדעלס-אפטיילונג ביים לאדזער קרייז-געריכט בעטראכט דעם פראצעס, וועלכען ס'האט פערפיהרט דער אדוואקאט פרידמאן געגען די אייגענטימער פון רעסטאראן „מעטראפאל" ה"ה בייגעלמאן און קארנגאלד.

דער אדוואקאט פרידמאן מאהנט זיך ביי די ה"ה בייגעלמאן און קארנגאלד 11 טויזענד זלאטעס, פאר איבערבויען דאס לאקאל פאר זייער קליענטען.

דאס געריכט האט ערקלערט דער פירמע „מעטראפאל" אנ'„אופהאלדאשטש".

נח פרילוצקי

זיין היינטיגער רעפעראט אין „פילהארמאניע".

היינט 4 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין „פילהארמאניע" דער רעפעראט פון דעפ. נח פרילוצקי וועגען דער איצטיגער פאליטישער סיטואציע.

דער רעפעראט זאגט צו צו זיין אינטערעסאנט.

שלום-בית

צווישען קראנקען קאסע און דאקטוירים-פעראיין.

(ב) נעכטען איז אין דער קראנקען-קאסע פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען די פארשטעהער פון דער קראנקען-קאסע און דאקטוירים-פעראיין.

אלע בעריה-טע פראגען ווי: דיזשורען פון דאקטוירים, פערטרעטונגען א.א.וו. זענען גינסטיג ערלעדיגט געווארען.

„אזאזעל"

ערפאלג! ערפאלג!

דער ערפאלג פון „אזאזעל" וואקסט מיט יעדען טאג. דאס דאזיגע סימפאטישע טעאטער'ל האט זיך שוין אזוי פערלאדזערט, אז ס'פיהלט זיך שוין איצט אנ'ענגער קאנטאקט צווישען עולם און דער ביהנע. די ארטיסטען „דערלאנגען סחורה" און האבען פולע קאסעס און גאך מעהר אפלאדיסמענטען.

הגם דאס צווייטע פראגראם „נעהמט" נאך געגוג שטארק, גרייט מען דאך שוין הינטער די קוליסען א נייע „באמבע"–א דריט פראגראם.

א קאטאוועס

מיט אנ'ערענסטען רעזולטאט.

(–) צוויי גוטע פריינד ס. צימערמאן און מ. זשעלינסקי האבען זיך געוועט מיט אייגעם א דריטען, אז זיי וועלען ארויסגעבענען געוויסע אקטען פון דעם פראקוראטארען-אמט (אויף גדאנסקא 44) וואו עס דעזשורירט טאג און נאכט א פאליציאנט.

די צוויי העלדען האבען זיך ערהעבען נעכטען אויף דער נאכט ארויפגעגלעטערט אויף די טרעפען פון דער פראקוראטור ביז צו דער טיר און... פלוצלינג האט זיך די טיר פון דער פראקוראטור געעפענט און אויף דער שוועל האט זיך בעוויזען א פאליציאנט.

ביידע וועט-העלדען האט מען ארעסטירט, און זיי זיצען גארנישט אויף א קאטאוועס.

זומער-פעריען אין שטאט ראט.

(פ) די זומער-פעריען פאר דער פינאנץ-קאמיסיע ביים שטאט-ראט וועלען דויערען נאר ביז אנהויב סעפטעמבער, אין דער צייט וועט די קאמיסיע אנהויבען צו בעטראכטען דעם ביודזשעט אויפ'ן יאהר 1927, ווייל דער ביודזשעט וועט מוזען פערטיג ווערען פאר דעם 1-טען יאנואר 1927.

דער 11-יעהריגער שליח

און דער באנדיט אנטאני מיקאליטשיק.

(י) דער 11-יעהריגער אנטאני גראלא (וואליא-זאראדזינסקא, לאסקער געגענד) האט אין פאביאניץ אפגענומען פאר זיין פאטער א חוב פון 1000 זל. אויפ'ן וועג א היים איז הינטער דער שטאט, צו איהם צוגעשטאנען אנ'אומבעקאנטער און געפאדערט ער זאל איהם אפגעבען דאס געלד. דאס יונגעל האט זיך געלאזט לויפען, און דער באנדיט נאך איהם.

זעהענדיג, אז ער וועט דאס יונגעל נישט דעריאגען, האט דער באנדיט איהם נאכגעווארפען א שטיין און געטראפען אין קאפ אריין. דאס יונגעל האט צוזאמענגעקליבען אלע כוחות, כדי נישט אנידערצופאלען און א פערוואונדעטער געלאפען ווייטער. צום גליק האבען זיך אויפ'ן וועג בעוויזען מענשען און דער באנדיט איז אפגעשטאנען.

דעם פערוואונדעטען יונגעל האט מען אפגעפיהרט א היים.

מיט א פאר טאג שפעטער האט דאס יונגעל אויפ'ן מארק דערקענט דעם באנדיט און מען האט איהם געלאזט ארעסטירען. ער הייסט אנטאני מיקאליטשיק.

א אויספארשונג ווערט געפיהרט.

קיין דאנציג

מוז מען מיטנעהמען א פוילישען פאס.

(י) דער רעגירונגס-קאמיסאריאט דערמאנט, אז די בירגער, וועלכע פאהרען קיין פריי-שטאדט דאנציג דארפען האבען מיט זיך א פוילישען פאס, אדער אנ'אמטליכע לעגיטימאציע מיט א פאטאגראפיע, וועלכע ווערט גערעכענט ווי א פערזענליכער דאקומענט.

מעלדונג.

פון קרן קימת לישראל.

אין צוזאמענהאנג מיט דער אפצייכונגס-טאג פון קרן קימת לישראל וואס קומט פאר דאנערשטאג דעם 8-טען יולי ווערען אלע חברים און חברות פון די ארגאניזאציעס „התאחדות" „פועלי-ציון" (פעראייניגט מיט די צ.ס.פ.) „החלוץ" „החלוץ המרכזי" „החלוץ הצעיר" „הסתדרות השומרים" „הדגיה" „גורדוניה" „הפועל-המזרחי" „ברית-השומר" ווי אויך די שילער און שילערינס פון „התחיה" אויפגעפאדערט זיך צו מעלדען שפעטסטענס ביז מיטוואך אין ביורא פון קרן קימת צעגעלניאנא 4. פון 10 2 און 4–9 אוו.

297

עקספּעדיטאָרען

הייבען דעם טאַריף.

(פ) ווי מיר דערוויסען זיך ווילען די עקספּעדיציאָנס-פירמעס העכערן די פרייזען פאַר עקספּעדיציע אין אינלאַנד און אויסלאַנד מיט 10 פּראָצענט. די פראַגע וועט ערשט ענטגילטיג ערלעדיגט ווערען אויף דער נאָהענטסטער פערזאַמלונג פון די עקספּעדיטאָרען.

פייערונגען

פון אַמעריקאַנער פרייהייטס-יום-טוב.

היינט אין טאָג פון 150 יעהריגען יובילעאום פון דער זעלבסטשטענדיגקייט פון די פעראייניגטע שטאַאַטען פון אַמעריקאַ; ווערען אין אונזער שטאָט פאָרקומען אַ רייהע פייערליכקייטען.

אין דער פריה וועט פאָרקומען איבער דער שטאָט אַ דעפילאָדע מיט'ן אַנטייל פון מיליטער און פערשידענע ספּאָרט- און געזעלשאַפטליכע-אינסטיציעס.

נאָכמיטאָג ווערען אין פּאָניאַטאָווסקי'ס-פּאַרק פּאָרקומען וועט-לויפען פון ציקליסטען.

אין די אַלטשטאָטישער שוהל וועט הרב ר' יוסעלע פיינער אָפּריכטען אַ תפילה און דער חזן ה' יאָסעלעוויטש וועט זינגען עטליכע קאַפּיטלעך תהילים. ס'וועלען אויך אָנוועזענד-זיין פאָרשטעהער פון דער קהלה.

נעכטען אין אָוונד איז איבער די גאַסען געגאַנגען אַ מיליטער-אָרקעסטער מיט שטורקעצען און געשפּילט דעם פּוילישען און אַמעריקאַנישען הימן.

דירעקטע שטראָף

(פ) דער לאָדזער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט האָט זיך געווענדעט צו דער וואָיעוואָדזטווע, אַז ס'זאָל ערלויבט ווערען די פּאָליציי-פונקציאָנערען אַרויפצולעגען אויפ'ן אָרט אַדמיניסטראַטיווע געלד-שטראָפען פאַר: נישט האַלטען ריין, שכרות, נישט אַרויסשטעלען די פרייזען א. ד. גל.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אונטערליכע קראַנקהייטען. ספּעצ. לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען בעשפּראַלו נאָך מעטאָד קאָנסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 1831

ווידער אַן'אָנקלאַגע געגען לאָוניק בעדנאַרטשיק.

(—) דער פעראיין פון די אַרבייטער אין די לאָדזער טעאַטער'ן האָט זיך געווענדעט מיט אַן'אָנקלאַגע צו דער פּראָקוראַטור וועגען ציציהען צו דער פעראַנטוואָרטליכקייט דעם געוו. לאָווניק בעדנאַרטשיק, וועלכער האָט, אַלס פערוואַלטונג-מיטגליד פון דעם דאָזיגען פעראיין געמאַכט אַ רייהע מיסברויכען אויף עטליכע צעהנדליגער טויזענדער זלאָטעס.

אַ פּנים, אַז בעדנאַרטשיק איז געווען „פּילזייטיג": „געאַרבייט" סיי אין מאַגיסטראַט, סיי אין דער בוי-אָפּטיילונג, סיי אין פעראיינען.

טראַגישער טויט

צוליב אומפאַרזיכטיגען בעגעהן זיך מיט געוועהר.

( ) אַ טראַגישער צופאַל האָט געטראָפען מיט אַ זוהן פון היגען אַנגעזעהענעם בירגער ה' קאָקאָטעק (אַנדזשעיאַ גאַס).

דער יונגער היגאַ קאָקאָטעק איז געווען בעשעפטיגט אין אַ גרויסער טעכנישער אונטערנעהמונג אונטער פּיעטרקאָוו און איז געווען געליבט און געשעצט פון אַלע קאָלעגען און בעקאַנטע אַזוי ווי דעם יונגען היגאַ ק. איז אויסגעקומען אָמט צו פאָהרען קיין פּיעטרקאָוו און פון פּיעטרקאָוו מיט גרעסערע סומעס געלד, האָט ער געהאַט ביי זיך געוועהר.

מיט אַ פּאָר טאָג צוריק האָט היגאַ ק. אַרויסגענומען זיין בראַונינג און פערגעסענדיג, אַז ער איז אָנגעלאָדען, האָט ער נישט פאָרזיכטיג אויסגעשאָסען, אונגעטראָפען זיך אין בויך אַריין. אַ שווערפערוואונדעטען האָט מען איהם באַלד איבערגעפיהרט קיין פּיעטרקאָוו, וואו ער איז אַ קורצער צייט אַרום געשטאָרבען.

די עלטערען, וועלכע מען האָט באַלד טעלעפאָניש אַרויסגערופען פון לאָדז, האָבען געטראָפען זייער זוהן אין אַ גוסס'דיגען צושטאַנד.

דער פריהצייטיגער טויט פון דעם יונגען היגאַ ק. האָט אַרויסגערופען אַן אמת'ן טרויער צווישען די אַלע, וועלכע האָבען איהם געקענט.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **סופאָ.**
> יורידישע אָפּטיילונג
> פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
>
> בײַם דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 4-טען יולי 1926.

1594. א לעזער פון גלובנע גאַס.

מיר האָבען שוין אייניגע מאָל געענטפערט, אַז דער פּראָצענט-פּוס, לויט וועלכען דאָס לויפענדע דירה-געלט ווערט אויסגערעכענט, איז אָפּהענגיג נישט בלויז פון דער סומע גרונד דירה-געלד נור אויך פון דער קאַטעגאָריע פּאַטענט.

1595. א שטענדיגער לעזער ד. אַ.

אויב איהר האָט 8. קאַט. פּאַטענט און האָט געצאָהלט אין יוני 1914 124 רובל דירה-געלד, דאַרפט איהר פאַר'ן 2. קוו. צאָהלען 44 זל. 55 גר. — 54 פּראָצ. פון גרונד דירה-געלד און פאַר'ן 3. קוו. 49 זל. 50 גר. (60 פּראָצ. פון גרונד ד. ג.) פאַר אויסגאַבען 3 פּראָצ. אָדער 2 זל. 50 פאַר א קוו.

1596. א לאָקאַטאָר פון זאַכאָדניא 56.

1597. א לעזער פון אָגראָדאָווא 5.

ווען דאָס לויפענדע דירה-געלד בעטרעפט שוין 50 פּראָצ. פון דירה-געלד, ווערט מען בעפרייט פון אַלע איבעריגע שוויאַדטשעניעס, א חוץ פאַר אויטרייגינגן די קלאָזעטן און פאַר וואַסער, אויב אין הויז איז פאַראַן וואַסערלייטונג. מיר זענען נישט בערופען צו בעשטימען א פּראָצענט-פּוס, לויט וועלכען איהר זאָלט איצט צאָהלען פאַר די אויסגערעכנטע אויסגאַבען. איהר האָט אָבער דאָס רעכט צו פערלאַנגען גענויע חשבונות פון די דערמאָנטע אויסגאַבען און נור לויט זיי צו רעגולירען אייער צאָהלונגען, פונדעסטוועגען אויב איהר שיקט צו דעם הויז-ווירט דירה-געלד דורך דער פערמיטלונג פון דער פּאָסט. ראַטען מיר צו בעלייגען אויך אַ קאָנטאָ אויפ'ן חשבון פון די אויסגאַבען, אַלענפאַלס נישט מעהר ווי 3 פּראָצ. פון גרונד דירה-ג.

1598. אַ לעזער פון זשגאָווסקאַ.

מיר האָבען שוין מיטגעטיילט אייניגע מאָל, אַז עס איז נישט פאַרהאַן קיין שום געזעץ, אַז דער לאָקאַטאָר זאָל דאַרפען צאָהלען פאַראויס דאָס דירה-געלד, סאַידען דער הויז-ווירט ווייזט אויף, אַז דער לאָקאַטאָר פּלאַנט צו ענטלויפען, אָדער האָט נישט קיין זאַכען אין דער וואוינונג.

1599. חיים קרעסקאַ.

איהר דאַרפט נישט צאָהלען 10 פּר., נור 6 פּראָצ. פון גרונד דירה-געלד פאַר די אויסגאַבען, פאַר 1 שטוב און קיך ווערט דער פּראָצענט-פּוס נישט געהעכערט. איהר דאַרפט אַלזאָ פאַר'ן 1. קוו. אָנהויבענדיג צאָהלען ביז'ן סוף יאָהר נור 43 פּראָצ. פון גרונד דירה-געלד פאַר יעדען קוואַרטאַל.

נישט פערגעסט מאאַק
פערניכטעט אַלערליי ווערים
PAMIĘTAJ MAOK TĘPI WSZELKIE ROBACTWO
פאַר - ע. ש. אין הויז, אינש. רלוך. 689

רעיעל! בילינ!
די נייעסטע פּערפומען, קרעמען, טואַלעט-זייפען, קעלנישע און בלומען-וואַסערן, פּודער הובּיגאַן, קאָטי און אַנדערע צו רעדוצירטע פּרייזען עמפּפעהלט
פּערפומעריע דרוקער,
וואַחאַדניאַ 11.
בילינ! רעיעל!
פאַר אַנגראָסיסטען - ראַבאַט!

Dr. med. H. LUBICZ
צעגיעלניאַנא 43, טעל. 41-32.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. 1839
היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (הער-אויספאַל).
נעמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 אָוועגד.

1600. אַ זעלנער פון לענטשיק.

איהר האָט געהאַט דאָס רעכט צוליב 2 טעמים זיך אָפּצוזאָגען פון זיין אָפּיעקון איבער די יתומים. ערשטענס צוליב דעם, וואָס איהר זענט נאָך אין אַקטיווען מיליטער-דינסט און צווייטענס, וואָס איהר דינט אין אַ פרעמדע שטאָט. קוים האָט איהר טראָץ די דערמאָנטע טעמים פון זיין אָפּיעקון נישט רעזיגנירט קאָנט איהר זיך שוין איצט נישט אָפּזאָגען.

1601. אַ געטרייער לעז., זגערזשער 44

אויב איהר האָט אין געשעפט פערגומען דעם פּאָסטען פון אַ פערקויפער האָט איהר דאָס רעכט אויף אַ 3 חדשים-דיגע קינדיגונג, עווענטועל ענטשעדיגונג, אורלויב קומט אייך בעזונדער 1 חודש. פּרובּירט פריהער צו אינטערוועגירען דורך דער פערמיטלונג פון אַרבייטס-אינספּעקטאָראַט. וועט זיך דעם סכסוך נישט איינגעבען צו ערלעדיגען אויף אַ פרידליכען אופן דערלאַנגט אַן'אָנקלאַגע אין געריכט.

1602. י. ב ט.

אויב דער פאָטער האָט דאָס קינד דורך אַן'אַקט אוזנאַניע אָנערקענט פאַר זיינס. האָט אַזאַ אַקט דעמזעלבען יורידישען כח, וואָס אַ מעטריקאַ, אָדער ענליכען דאָקומענט פון ציוויל-שטאַנד-אַמט.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אָן אין דערהייט פון 4 ביז 6 אָוועגד צו קליניק-פריוען. 4ון
גדאַנסקאַ 31.

זכרונות וועגען הרב אלי' חיים מייזעל זצ"ל

84 בעאַרבייט ספּעציעל פאַר'ן „נ. פאָלקסבלאַט"

אָפּגעראַטעוועט יודען פון א בלבול.

מיט לאַנגע יאָהרען צוריק האָט אויף דער אַלטשטאָט עקזיסטירט אַן'אינסטיטוציע אונטער'ן נאָמען „לינת אורחים". אין דער דאָזיגער אינסטיטוציע האָבען געקענט איבערנעכטיגען אונבעמיטעלטע פרעמדע יודען, וועלכע האָבען זיך געפונען אין לאָדז, וועלכע האָבען דאָרט גענעכטיגט האָבען בעקומען אַ ריין געלעגער און האָבען נאָך בעקומען אָוועגדברויטען און פריהשטיקען.

אין איין זאַל פון דעם דאָזיגען „לינת אורחים" האָבען אין דער נאַכט, וועגען וועלכער מיר ווילען דאָ דערצעהלען, געשלאָפען 7 יודען. פאַר'ן שלאָפען געהען האָבען זיך די יודען דערצעהלט פערשידענע מעשיות, זיך געווינשען אַ גוטע נאַכט און איינגעשלאָפען. אין מיטען נאַכט כאַפּט זיך אויף איינער פון די יודען מיט אַ גרויס געוואַלד, אַז דער שכן, וואָס איז געשלאָפען נעבען איהם איז געשטאָרבען. מ'האָט אָנגעצונדען אַ לאָמפּ און ווירקליך האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אויף איינעם פון די בעטען ליגט אַ יוד פון אַ יאָהר עטליכע און פערציג אַ טויטער.

מ'האָט אָנגעהויבען נאָכצופרעגען וועגען די סיבות פון דעם פּלוצלינגען טויט. דער אויפזעהער פון „לינת אורחים" האָט דערצעהלט, אַז דער געשטאָרבענער האָט דאָרט גענעכטיגט אין פערלויף פון דער לעצטער וואָך און האָט זיך בעקלאָגט, אַז ער ליידט אויף האַרצען. ס'איז אַלזאָ וואַהרשיינליך, אַז דער יוד האָט בעקומען אין מיטען נאַכט אַ האַרץ-שלאַג און איז געשטאָרבען.

פון דערוויטענס איז אָבער געזעסען איינער פון די איבערנעכטיגער אַ הויכער יוד מיט אַ שפּיציג בערדעל, זיך צוגעהערט צו דעם שמועס, וואָס איז געפיהרט געוואָרען און האָט זיך אָנגערופען מיט זיין בּאַסאָווער שטים:

— און איך זאָג, אַז דער יוד איז נישט געשטאָרבען פון יין ש ום האַרץ-שלאַג אָדער אַנדער קראַנקהייט!

— נאָר פון וואָס דען? — האָבען אַלע נייגיריג געפרעגט.

— פון וואָס? — האָט דער הויכער אונבעקאַנטער יוד אַלעמען נאָכגעקרומט — מ'האָט איהם פערסמ'ט!

אַלע וואָס האָבען זיך געפונען אינ'ם צימער זענען געבליבען שטעהן, ווי אַ דינער וואָלט אַריינגעשלאָגען.

— וואָס קוקט איהר מיך אַלע אָן ווי די קעלבער, — האָט ווייטער גערעדט דער הויכער יוד — יאָ, מ'האָט איהם פערסמ'ט און נישט נאָר בלויז דאָס, נאָר מ'האָט איהם נאָך דערנאָך בערויבט, היינט ווי מיר איז בעוואוסט, האָט דער פערשטאָרבענער יוד ביי זיך געהאַט אַ גרעסערע סומע געלד!

— אָבער ווער האָט דאָס געטון? — האָט דער אויפזעהער פון „לינת אורחים" מיט אונגעדולד געפרעגט, וואָס ציהט איהר פון אונז די נשמה אַרויס.

— איך ווייס עס גאַנץ גענוי. דאָס איז נישט איינער נאָר אַ גאַנצע גרופּע, און זיי געפונען זיך דאָ צווישען אונז!

די אָנוועזענדע האָבען זיך איבערגעקוקט איינער מיט'ן אַנדערען, זיך געטראַכט, אַז ער איז אַ משוגענער, אָדער וואָס.

— כ'בין נישט משוגע—האָט דער יוד נישט געלאָזט קיינעם קומען צום וואָרט — איך האָב אַליין געזעהן, ווי מ'האָט ביינאַכט אַריינגעשיט אין טעפּיל וואַסער עפּיס אַ סם, וואָס דער פערשטאָרבענער האָט זיך אָנגעדורשטעטערהייט נעבען זיין בעט. דער יוד האָט דאָס אויסגעטרונקען און איז אָהן אַ קרעכץ אַפילו געשטאָרבען. די מערדער זענען שפּעטער צוגעגאַנגען און פון אונטער זיין קישען אַרויסגעצויגען זיין גאַנץ געלד און צוריקגעגאַנגען אויף זייערע געלעגערס. זיי האָבען מיר אויך געוואָלט מאַכען די זעלבע חתונה, אָבער איך האָב מיך אַ ריהר געטון אויפ'ן געלעגער און זיי האָבען פערשטאַנען, אַז איך שלאָף נישט. דאָך האָבען זיי מיר אַרויסגעצויגען פון קעשענע 20 רובעל, מיין לעצט ביסעל געלד, מיט וועלכען איך האַנדעל.

— אָבער ווייזט אָן אויף דעם מערדער, טייוועל — האָט אויסגעשריגען דער אויפזעהער — מיר מוזען דאָך עפּיס טון דערצי.

— איך וועל אייך דאָס נישט זאָגען, אויסער, אַז זי וועלען זיך אַליין מודה זיין. איך וועל ערשט זאָגען אין דער פּאָליציי. דעם מת וועט מען פּאַלמעסע און מ'וועט זיך איבערצייגען, אַז איך זאָג דעם אמת.

די אָנוועזענדע זענען געוואָרען אויסער זיך. נאָך מעהר, אַז דער הויכער יוד האָט געדראָהט, דאָס ער וועט נישט וואַרטען ביז עס וועט טאָג ווערען, נאָר ער געהט תיכף אין דער פּאָליציי. דער אויפזעהער האָט נישט געוואָלט נעהמען אויף זיך אַזאַ ערנסטען ענין, ווי די דאָזיגע געהיימניספולע געשיכטע. דאָס פּאַלמעסען פון אַ יודישען מת א. אַ. וו. די איבריגע אָנוועזענדע האָבען זיך אָנגעהויבען אַרומצוקוקען אין זאַל און זוכען די מערדער. דאָס זענען אָבער אַלץ געווען עלטערע יודען, וועלכע האָבען גאַנץ אָפט גענעכטיגט אין „לינת אורחים", און וועלכע מ'האָט גאַנץ גוט געקענט.

דער אויפזעהער האָט פערשלאָסען די טירען פון „לינת אורחים" איבערגעגעבען די שליסלען זיינס אַ געהילף, איהם אָנגעזאָגט למען השם קיינעם פון דאַנען נישט אַרויסצולאָזען.

דער הויכער יוד האָט זיך געדרעהט הין און צוריק איבער'ן צימער און האָט גערעדט אַזוי ווי צו זיך: פאַר יודען דאַרף ווערט זיין 100 רובעל, אַז מ'זאָל אַ יוד נישט פּאַלמעסען. אויב מ'וועט מיר געבען הונדערט רובעל, וועל איך פון דעם גאַנצען ענין מאַכען אַ שוויג און דער יוד וועט קומען צו קבר ישראל. דער אויפזעהער האָט דערהערט אַזעלכע דיבורים האָט ער פערשטאַנען, אַז דאָס איז עפּיס נישט גלאַטיג, האָט ער נאָכאַמאָל אָנגעזאָגט דעם געהילף זיינעם קיינעם פון דאַנען נישט אַרויסצולאָזען, און אַליין איז ער אַוועק אין מיטען נאַכט צום לאָדזער רב נאָך אַן'עצה. קיינער האָט נישט געוואוסט וואוהין דער אויפזעהער איז געגאַנגען.

(פאָרטזעצונג קומט)

א לאַנד פון געטער און מכשפות

א שפּאַציר איבער אַביסיניע.

אַביסיניע, אָט די דאָזיגע שווייץ פון אַפריקא, איז, קען מען זאָגן, דער שמאַלץ־טאָפּ פון פערשידענסטע רעליגיעס – פון דער קריסטליכער, יודישער און געצענדינערישער. זיי אַלע האָבען זיך אויסטערליש אויסגעמישט און פערוועבט אין פערשידענע לעגענדעס און צערעמאָניעס.

דאָס לאַנד איז אַרומגערינגעלט מיט מעכטיגע בערג, וועלכע האָבען עס געשיצט געגען שונא, אָבער צו דערזעלבער צייט אָפּגעשניטען פון פערקעהר מיט דער איבעריגער מענשהייט.

אַ מערקווירדיג לאַנד. עס איז איינגאַנצען בעדעקט מיט קליינע כאַטקעס. בלויז איין איינציגע גרויסע געביידע איז פערהאַן – דער קייזערליכער פּאַלאַץ, געבוים פון האָלץ און שטיין. אין עק זאַל, אויף אַ ריזיגער ביהנע שטעהט דער טראָהן, ווייך אויסגעבעט מיט בונטע קישענס, אַריבערגעהאָנגען מיט אַ קאָסטבאַרען באַלדאַכין, און אַרום שטעהן די פּריסטער און הויפלייט. ווען עס איז אַ באַנקעט אין פּאַלאַץ, רוקען זיך פונאַנדער צו ביידע זייטען פאָרהאַנגען, וואָס טיילען אָפּ די ביהנע מיט'ן טראָהן פון דעם זאַל, אין וועלכען עס שטעהען טישען, געגרייט פאַר צוואַנציג טויזענד מענשען. לאַנגע רייהען זיילען האַלטען אונטער דעם סופיט. האַרפען־שפּילער שטעהען אָנגעשפּאַרט ביי די זיילען, בעריהרען לאַנגזאַם די סטרונעס און זינגען העלדען־לידער, וועלכע זענען איבערגעגאַנגען פון דור צו דור.

אַביסיניע איז אַ לאַנד, וואו איבער די גאַסען געהען אַלטע כישופמאַכערינס, די „זאַליטשאַס", איינגעוויקעלט אין געלבע לעמפּערט־פעל'ן און אַלע פערבייגעהער בייגען זיך פאַר זיי. זיי זענען אוראַלט. זיי זענען הויך און דאַר, ווי סקעלעטען, די דאָזיגע פייע. אויף די הענט און קנעכלעך, טראָגען זיי אומצעליגע קליינע גלעקלעך וואָס דערמאַנען אָנזאָגען זייער קומען. דער טייוועל העלפט זיי אין זייער אַרבייט, זאָגט מען. און דאָס איז אַ גוט־בעצאָהלטע אַרבייט, וואו קיין קריזיס איז נישטאָ. זייער פּראַקטיקע בעשטעהט אין אַרויסטרייבען דבוקים און אָפּשפּרעכען עין־הרעס, אויף וועלכע עס איז אַן אייביגע מגפה אין אַביסיניע.

די בעפעלקערונג איז קינדיש אָבערגלויבעריש. די מינדעסטע זאַך איז פאַר זיי אַ סימן פון גליק אָדער אומגליק, און, פערשטעהט זיך, אַז מען זוכט סגולות, ווי אַזוי צו פערנאַרען דאָס גליק. ווען וואַנדערער שטעלען זיך אָפּ אויפ'ן וועג, כדי איבערצובייסען, דעקען זיי בשעת מעשה איבער זייערע קעפּ מיט די מאַנטלען, כדי קיין בייז אויג זאָל זיי נישט שאַטען. פונ'ם געבוירען ווערען ביז'ן טויט האַלט מען זיך אין איין היטען פאַר אַ בייז אויג. אפילו דאָס קוישעל מיט ברויט דאַרף אויך בעשיצט ווערען פון אַן עין־הרע. ווערט דערפאַר דאָס הענטעל געמאַכט אַזוי, אַז עס זאָל זיין אויסגעהוילט און אין דעם אויסגעהוילטען הענטעל שיט מען אָן ברעקלעך ברויט, און דעמאָלט וועט שוין דאָס קערבעל תמיד זיין פול און קיין בייז־אויג וועט דערמיט נישט טרעפען.

עס איז סתמא נישט איבעריג אָננעהמען איינציגאָטמען אין זיך דעם רויך פון הייסען אַש, געמישט מיט דער פעל פון אַ שאַקאַל, און וואָיען דערביי ווי אַ שאַקאַל. מען טוט עס אָבער, ווייל דאָס איז אַ רעיצעל מיטעל קעגען אַ „גוט־אויג". אויב די דאָזיגע באַבסקע רפואה העלפט נישט, נעהמט מען זיך צו אַן אַנדערע: מען שיקט נאָך אַ גלח, אַז ער זאָל פּעטרייבען די חולאת. דער גלח פּראָוועט אָבער נישט די צערעמאָניע סיידען דער פּאַציענט ברענגט אַ קרבן. און פאַר אַ קרבן רופט אָן דער גלח עפּעס אַ חפץ, אַ כלי אין שטוב, וואָס איז איהם געפעלען געוואָרען און וואָס עס קען איהם צונוץ קומען. יעדער גלח איז צו דערזעלבער צייט אַ רופא, און פּרנסה געוועהנליך פעהלט איהם נישט, ווייל יעדען טאָג קומט מען צו לויפען צו איהם, ער זאָל אָפּשפּרעכען אַן עין־הרע. ווען איינער פאַלט אַוועק קראַנק, שעכט מען אַ הון, מען דרעהט זי ביים פיסעל דריי מאָל אַרום זיין קאָפּ און מען טוט זי אַ שליידער איבער'ן אַקסעל, אַזוי אַז זי זאָל פאַלען ביים שוועל פון הויז, וואו דער קראַנקער ליגט. די העכסטע ברידערליכע כונה פון דעם שליידער איז, אַז די קראַנקהייט זאָל זיך גלייך צוטשעפּען צום ערשטען פערבייגעהער.

אָט אַזוי איז אין אַביסיניע מגולגל געוואָרען דער יודישער מנהג פון כפרות שלאָגען.

מיט גרויס פחד, וועלכער איז פאַר אַן אייראָפּעער אַבסאָלוט אומפערשטענדליך, קוקט מען דאָ אויף אַ שמיד. מען גלויבט דאָרט בפועל ממש, אַז ווי נאָר דער אָווענד פאַלט אָן, פליהט דער שמיד אַרויס דורכ'ן קוימען, פערוואַנדעלט זיך אין אַ שאַקאַל און יאָגט זיך וואָיענדיג איבער די פעלדער. דעריבער וועט אַן אַביסיניער קיינמאָל נישט דער'הרג'ענען קיין שאַקאַל, ווייל עס קען דאָך זיין אַ גלגול פון אַ מענש.

אַ מאָדנער געמיש פון רעליגיעזע צערעמאָניעס איז אין דעם לאַנד. מען בוקט זיך פאַר דער מאַדאָנאַ און פאַר דער היידענישער געטין „אַסטאַרטע", וועלכער מ'ברענגט קרבנות. איין שבט אין אַ באַרג־געגענד, די קאָמאַנס, פאָלגען די געזעצען פון דער תורה. האַלטען פון די כללים פון טהרה, היטען אָפּ שבת און יום־כפור. אָבער זיי טוען [illegible] תפלה צו אַ געטין. זיי האָבען נישט קיין קלויסטערס אָדער שולען און זענען מתפלל אויפ'ן באַרג. די אַביסינישע יודען, די פאַלאַשען, פערגעטערן „סעבבעט", די געטין פון שבת, און ברענגען איהר קרבנות.

דער רעליגיעזער טאַנץ פון די אַביסינישע פּריסטער ווערט דאָרט פערערעבענט פאַר אַ פּינקטליכער קאָפּיע פון דוד המלך'ס טאַנץ. די אַביסיניער ציילען זייער יחוס אָנ'ש פון נח'ן, און אין זייער בעריהמטער „געשיכטע פון עטיאָפּישע הערשער" שטייט, אַז זייערע מלכים שטאַמען דירעקט פון אדם הראשון.

דאָס קריסטענטום איז אַהער אַריבערגעטראָגען אין 345־טען יאָהר. דאָס פאָלק האָט אָבער צו דער זעלבער צייט קיינמאָל נישט אויפגעגעבען געצענדינעריי.

מיט יעדען באַרג, יעדען קוואַל, יעדען קלויסטער'ל איז פערבונדען, וועלכע נישט אין לעגענדע, וועלכע קליינ'ט מערכטענס, ווי אַן עכאָ פון אַלטע אייראָפּעאישע לעגענדען.

ה. ל־ן.

אַנ'אַמעריקאַנער „מיליאָנערשע" אין ווילנע.

אַ מעשה מיט אַנ'אונטערשמש, דאָלאַרען און אַמעריק. שוועסטער

אין ווילנער „צייט" לייענען מיר:

די גאַנצע יודישע גאַס קאָכט איצט מיט אַנ'אויסטערלישע געשיכטע, וואו אַלס הויפּט־העלד פיגורירט אַ געוויסער ווילנער אונטער־שמש, וועלכער האָט מיט זיינע מעשים אויפגערודערט נישט נאָר די יודישע גאַס, נאָר אַפילו אַמעריקע.

מערקווירדיגער פון אַלץ איז אָבער, וואָס דער דאָזיגער „העלד" איז ב"ה אַ בעל־מום אויף איין האַנד, און דאָך האָט עס איהם נישט געשטערט צו כאַפּען דאָלאַרען מיט איין האַנד און מכבד זיין די פּלונית'טע מיט דער צווייטער...

ווי מ'גיט איבער, איז דאָס ווייבעל זיינס דווקא דער היפוך פון א הר מאַן – זי איז גראָד אַ געזונדע, אַ שעהנע, נישט קיין נאַרישע, און האָט געהאָרעוועט אויף איהר בעל־מום מיט אַלע כוחות.

איין חסרון אָבער האָט זי געהאַט, און דאָס האָט געבראַכט צו אַלע צרות... זי האָט נעמליך, געהאַט אַ שוועסטער אין אַמעריקאַ, וועלכע פלעגט רעגענען מיט דאָלאַרען, נישט געדאַכט זאָלען זיי ווערען, האָבען עס צובראָכען דעם שלום־בית און דערפיהרט אַ יגוריש ווייבעל צום גרעסטען אומגליק... אמת, אינזער העלד האָט טאַקע נישט פיינט געהאַט זיין אשת־חיל, אָבער נאָך מעהר האָט ער ליב געהאַט איהר שוועסטערס דאָלאַרען... פלעגט ער טאַקע כסדר מאָנען, אַז די דאָלאַרען דאַרפען זיך געפינען נישט נאָר אונטער זיין קאָנטראָל, נאָר טאַקע ביי איהם אין קעשענע... אויף דעם באָדען זענען פאָרגעקומען אָפטע סכסוכים און שפּעטער אַפילו סקאַנדאַלען, אָבער ווי משונה'דיג דאָס זאָל נישט אויסזעהן, איז אַלס זיגער תמיד אַרויס נישט זי, די 2 הענדיגע און געזונדע פרוי, נאָר ער, דער שוואַכער בעל־מום... ס'איז דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז מיט אַ יאָהר צוריק האָט דער אונטער־שמש פערכאַפּט זיין ווייבעל'ס צוגעשיקטע דאָלאַרען און איז נעלם געוואָרען מיט אַ קאָכלאָנקע...

ס'האָט זיך אָבער איהם באַלד ווידער פערבענקט נאָך דעם ווייבס דאָלאַרען און ער האָט זיך צוריקגעקעהרט אַהיים, דערביי האָט ער אַזוי לאַנג און ווייט געפּייניגט די פרוי, אַז זי איז ענדליך גייסטיג קראַנק געוואָרען און איז אָפּגעשיקט געוואָרען אין שפּיטאָל, וואו זי געפינט זיך עד היום.

פּטור ווערענדיג פון דער „ווידערשפּעניגער" פרוי, האָט דער „העלד" אָנגעהויבען לעבען אַ גוטען טאָג מיט דער יונגער געליבטער אויפ'ן חשבון פון דעם ווייבס דאָלאַרען, וועלכע האָבען נישט אויפגעהערט אָנצוקומען... נאָך מעהר – ער איז נישט פויל געווען און האָט אָוועקגעשריבען אַ בריוועלע קיין אַמעריקאַ, אַז היות ווי איהם שטייט פאָר צו עפענען אַ געשעפט – לכן בעט ער אַרויסצושיקען איהם נאָך כך וכך מאות דאָלאַרען... אָבער מעשה־שטן האָט די שוועסטער פון אַמעריקאַ זיך דערוואוסט פון איהר שוועסטערס ביטערער מערכה און וואוהין ס'קומען אַהין איהרע דאָלאַרען, האָט זי בעשלאָסען זיך אַליין אַראָפּכאַפּען קיין ווילנע אַ קוק צו טון... ראשית האָט די אַמעריקאַנער שוועסטער פאַר איהר אַרויספאָהר קיין אייראָפּע אויסגע'פועל'ט אַריינפאָהר־פּאַפּירען פאַר דער אָרעמער שוועסטער; והשנית האָט זי אויפגעקליבען אַ גרעסערע סומע געלד אויף הוצאות און הי'דאַ אין וועג אַריין.

מיט אַ פּאָר טעג צוריק איז די אַמעריקאַנערין טאַקע ווירקליך אָנגעקומען קיין ווילנא, די „מיליאָנערשע" ושאַלעוועס נישט קיין געלד. אָבי גאָר צו ראַטעווען די אומגליקליכע שוועסטער...

ליידער אָבער האָט זי געטראָפען איהר שוועסטער אין אַזאַ מצב, אַז ס'איז אַ ספק, צי זי וועט ת'כף קענען פאָהרען קיין אַמעריקאַ. ווער ס'האָט בייגעוואוינט די בעגעגעניש־סצענע צווישען די 2 שוועסטער אין שפּיטאָל, דערצעהלט, אַז די ווענט האָבען ממש געוויינט און ביי אַלע בייוואוינענדע האָבען זיך געשטעלט טרעהרען אין די אויגען... די קראַנקע האָט טאַקע באַלד דערקענט איהר אַמעריקאַנער שוועסטער און איהר פרייד איז גאָר אין לשער...

נו, און דער בעל־דבר? פון איהם איז יעדער שפּור פערשוואונדען, וואָרום דערוויסענדיג זיך בעצייטענס וועגען דעם אָנקומען פונ'ם אַמעריקאַנער גאַסט, איז ער צוזאַמען מיט זיין פּלגש באַלד אָפּגעצויגען...

אין וואַלד פון לײדענשאַפטען.

(ראָמאַן).

(284

זיי אויגען פון דעם אַלטען יודען האָבען געפלאַקערט מיט אומגעהויערן האַס, און זיין גאַנץ פנים האָט זיך אויסגעקרימט ביי'ם דערמאָהנען זיך אין די שווערע ענוים, וואָס ער האָט אַדורכגעמאַכט.

ער האָט זיך דערמאָהנט, ווי אין דעם טאָג, ווען מ'האָט פערזאַפּט זיין בלוט, ווען מ'האָט איהם געפּייניגט פונקט ער וואָלט איינגאַנצען קיין מענש נישט געווען און נישט געהאַט קיין מענשליכע חושים; ער האָט זיך דערמאָהנט, ווי ער האָט מיט די בלוט־פערלאָפענע אויגען דאַן געזעהן דאָס חוזק־פנים פונ'ם גראַף באַטיאַני – און ווי ער האָט אין האַרצען געשוואוירען, אַז ער וועט זיך אַמאָל נוקם זיין אין זיין פיינדער, וועלכער האָט אומגליקליך געמאַכט זיין טאָכטער, און מערדערליך געפּייניגט איהם אַליין.

– און אויב איך וועל זיך אָפּזאָגען צו בעצאָהלען די וועקסלען? – האָט מיט אַ בייזען הייזעריגען קול אויסגעשריגען באַטיאַני – וואָס וועט איהר דאַן טון? איצט איז אין פּראָג נישטאָ קיין געריכט, און ס'איז נישטאָ פאַר וועמען צו קלאָגען זיך! שוין־זשע פערשטעהט איהר נישט, פראַנק, אַז פאַר אייך וועט אַ סך גלייכער זיין צו בלייבען געדולדיג, אָפּוואַרטען אויף דעם סוף?

– בלייבען געדולדיג? – האָט איהם איבערגעשלאָגען פראַנק – איך האָב שוין לאַנג פערלוירען דאָס געדולד! קיין געריכט בעדאַרף איך אויך נישט צו האָבען – איך בין פאַר זיך אַליין אַ ריכטער! אויב איך וועל נישט קריגען בעצאָהלט די וועקסלען, וועל איך זיך ווענדען צו דער ברייטער פּראָג'ער בעפעלקערונג און עפענען איהר די אויגען! איך וועל זיי געבען מיט שכל צו פערשטעהן, וואָס פאַר אַ זעלטענעם קאָמענדאַנט זי פערמאָגט! איך וועל דעם גאַנצען פאָלק דערצעהלען, אַז דער וועמען מ'האָט אָנפערטרויט דעם גורל פון דער שטאָט איז גאָר נישט דער גראַף באַטיאַני! איך וועל זאָגען, אַז איהר זענט אַ שווינדלער, וועלכער איז געכאַפּט געוואָרען ביי דער האַנד אין דעם הויף פון דעם פירשט פון נאַסויאַ, אַז איהר זענט אַ פערדע־גנב, אַ מיאוס'ער פערברעכער, און, אַז איהר וואַרט נאָר אָפּ אַ מאָמענט צו ראַבעווען און גזל'ענען – איך וועל זאָגען דעם בלויזען אמת!

– מנוול! איך וועל דיך דער'הרגענען!

באַטיאַני האָט אַ כאַפּ געטון פון טיש אַראָפּ אַ שפּאַנישען קינזשאַל, וועלכען ער האָט געוועהנליך בענוצט צו אויפעפענען בריוו און צו שניידען פּאַפּיר. דער דאָזיגער קינזשאַל איז געווען שאַרף אָנגעשליפען.

באַטיאַני האָט זיך פערמאָסטען אויפ'ן יודען.

אהרן פראַנק איז אָבער געשטאַנען, ווי אַ פערגליווערטער ווי אַ סטאַטוע – ער האָט אַפילו נישט אַ פינטעל געגעבען מיט אַן אויג.

– דערשטעכט מיך! – האָט ער קאַלט געזאָגט – מיין בריוו אָבער, וועלכער געפינט זיך אין אַ זיכערען מקום, און וועגען וועלכען עס ווייסען צעהן פערזאָן, וועט איהר נישט קענען דערשטעכען! פאַר'ן טויט האָב איך איצט קיין מורא נישט! אַ מענש, וואָס האָט דורכגעמאַכט אַזעלכע יסורים, ווי איך, בעת דער פּייניגונג, האָט נישט קיין פחד פאַר'ן טויט! אויף דער שוועל פון מיין הויז זענען דעמאָלט געשטאַנען תלינים, און אויפ'ן מאַרק איז שוין געווען גרייט די תליה! דער המון איז דאַן אָנגעקומען פון אַלע זייטען, כדי צו זעהן, ווי מען וועט הענגען דעם אַלטען יודען אהרן פראַנק'ן און נאָר אין דער לעצטער מינוט איז געקומען די אויסלייזונג! דאָס לעבען איז מיר געשענקט געוואָרען אין יענעם מאָמענט, ווען איך האָב שוין פערענדיגט מיט איהר אַלע חשבונות! אָט, זעהט איהר, פאַרוואָס דער טויט שרעקט מיך אויף אַ האָהר נישט אָפּ, און איך זאָג אייך דרייסט: דער'הרג'עט מיך, גראַף באַטיאַני! איהר קאָנט ביי מיר דאָס לעבען צונעהמען, אָבער אייער חרפה אַרונטערצונעהמען פון זיך, דאָס קאָנט איהר נישט!

באַטיאַני האָט מאַכטלאָז אַראָפּגעלאָזט זיין האַנד, און מיט אַ הויכער קללה אַוועקגעשליידערט דעם קינזשאַל אין אַ ווינקעל.

– הייסט עס, אַז איהר האָט זיך אויף צו'נ'אַמת'ן פערנומען אויף מיר? – האָט ער מיט אַ ציטערדיגען קול אַ פרעג געטון.

– איך האָב עס דען אייך אַזוי געזאָגט? – האָט פאַמעליך אַרויסגערעדט פראַנק – איך וואָלט געווען אַ גאָרנישט מיט אַ גאָרנישט, ווען איך וואָלט סתּם אַזוי געקומען צו אייך בלויז מיט דעם צוועק צו אומברענגען אייך! פערקעהרט, גראַף באַטיאַני, איך בין געקומען אַהער, כדי צו אָנווייזען אייך אויף אַ מעגליכקייט צו פערדינען אומגעהויערע געלדער, כדי איהר זאָלט נתעשר ווערען מיט איין מאָל, און אַז דאָס בעצאָהלען די וועקסלען זאָל ביי אייך נישט זיין קיין שום מניעה!

– איך הויב נישט אָן צו פערשטעהן?! – האָט זיך באַטיאַני פערוואונדערט.

– באַלד וועט עס אייך אַריין אין קאָפּ! האָט פראַנק אַ שמייכעל געטון – זעצט זיך דאָ אַוועק, אויפ'ן שטול, איך וועל זיך זעצען אויף דעם צווייטען, און לאָמיר מיט אייך כאַפּען אַ שמועס, ווי צוויי אַלטע גוטע פריינד! מיר וועלען זיך דאָ אַדורכרעדען, און אין אַ האַלבע שעה אַרום וועט איהר אַליין מודה זיין, אַז איך האַלט קאָפּ, און מיר וועלען ווידער ווערען חבר! מיינע ליידען האָבען מיר איבערצייגט, אַז איך דאַרף געהן נאָר אין אייערע וועגען!

באַטיאַני האָט זיך אַוועקגעזעצט לעב'ן שרייב־טיש, און פראַנק האָט זיך אַוועקגעזעצט לע'ם איהם אויף אַ רויטען סאַמעטענעם שטול, צוזאַמענגעלעגט די הענט אויף די קני און שטיל פערפיהרט דעם שמועס:

– הער גראַף! די זאַך איז גאָר נישט פוילעלדיג! הינטער די ווענד פון פּראָג שטעהט דער פּרייסישער קעניג מיט אַ גרויסער אַרמעע, און אויב ער וועט אונז נישט בייקומען מיט האַרמאַטען און ביקסען, ווייל מיר זיצען הינטער דיקע ווענד, האָט ער אָבער דערפאַר אַ פערבינדעטען געגען וועלכען מיר זענען נישט בכח צו קעמפען, און פריהער אָדער שפּעטער וועלען מיר זיך איהם מוזען אונטערגעבען. דאָס איז דער הונגער!

– איהר האָט אַ גראָבען טעות, פראַנק! – האָט באַטיאַני געענטפערט – דער הונגער, אמת, לאָזט זיך שוין פיהלען אין פּראָג, נאָר דערווייל זענען אָבער די שפּייכלערס און די סקלאַדעס פול מיט זאַפּאַסען! איך דאַרף נאָר בעפעהלען זיי צו עפענען, און עס וועט אונז סטייען פּראָוויאַנט ווענינגסטענס אויף אַ גוטע צוויי חדשים!

– מעגליך, אַז יאָ, און מעגליך, אַז נישט! ס'איז טאַקי וואָהר – איהר האָט טאַקי בעפוילען צוצושטעלען זאַפּאַסען אין די שטאָט'שע שפּייכלערס, און מען האָט טאַקי אַריינגעבראַכט אַהין אַ סך פעסער און זעק. די פּאָדראַטשיקעס האָבען טאַקי בעקומען גאַנץ פיינע פּרייזען... ס'איז אָבער אַ גרויסע פראַגע, וואָס זיי האָבען אייך, איינגענטליך צוגעשטעלט?!

דער אַלטער יוד האָט בייז אַ שמייכעל געטון און פאָרטגעזעצט:

איהר האָט אין די פעסלעך און אין די זעק נישט אַריינגעקוקט, נאָר ווען איהר וועט זיך מטריח זיין דאָס צו טון, וועט איהר דאָרט געפינען בלויז ליגען אַלטע שמאַטעס און זאַמד! איך גאַראַנטיר אייך דערפאַר.

(פאָרטזעצונג קומט)

פאר 30 זל.

קען יעדער האבען עלעקטריש-בעלייכטונג
אויסגעפיהרט דורך דער פירמע
ש. פ. שמאלעוויטש
8 פאלודניאווא 8
מיט בעשטעטיגונג פון דער עלעקטראוניע
וויכטיג פאר הויזבעזיצער!
איהר שפארט 80 פראצענט שטראם.
489 אויסקינפט ווערט ערטיילט.

א גרויסער אויסוואהל
שירם
— פון —
און
שטעקענס
מיט 25 פראצ. בילינגער
ווי איבעראל!
צו בעקומען אין ווערקשטאט פון
ס. פינגענבוים,
19 נארוטאוויטש 19.
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלערליי רעפאראטורען, ווי אויך איבערציהען. 324
בעדענקט די אדרעס: נארוטאוויטש (דזיעלנא) 19.

28 נאר 28 נאר 28
פערקויפט נישט אייער
מעבעל,
דיוואנעס, פעלצער, אנצינער, נייי-מאשינען אז"וו, בעפאר איהר איבערצייגט אייך ניט ביי די לאנג-יעקזיסטירענדע פירמע
ח. לאזניק, בענעדיקטא 28
נאר אין צאהלט די העכסטע פרייזען!
בעמ.: ביי מיר אויף לאגער שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד. פרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראל!
28 נאר 28 נאר 28

זאל גאנץ לאדז וויסען, אז דאס
מעבעל-געשעפט
פון פלאטאוויטש און רעכט
145 פעטריקאווער 145 אין הויף
האט זיך פערגרעסערט און בעזיצט אויף לאגער אגר. אויסוואהל פון שלאף-צימער, עס-צימער, בורא-איינריכטונג, קוכעי-מעבעל, ווי אויך עונצעלע-געגענשטענדע. אלעס פון אייגענע אויסארבייטונג.
בעמערקונג: מיר קויפען אויך געניצטע מעבעל און צאהלען די העכסטע פרייזען. 387
פאר באר! אויף ווערקסעל!

לעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
בושעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אבענד

ד"ר וואליניס	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר ערשנער	קינדער-קראנקהייטען	10.30—9 5.30—4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	12—10 6—5
ד"ר לובימש	הויט-און געשלעכט קר.	1—11
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—12
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2—12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	3—1
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסיכא-טעראפיע, שפר'ד שטראהלונגען ווי שטאמלען א. ז. וו. פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-און-בעשטראהלונג אינגען-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין, פליגמא און בלוט. 2170
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א
דענטיסטישער קאבינעט
עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	9—2 נ.מ.
ד"ר לאזשינסקא סט ארא-אלסקא	צאהן-ארצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, פאמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך עפען זונטאג.
חיזיט 3 זלאטעס.

לעטשניצע (פאר קומענדע קראנקע)
פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאבינעט
"SALUS"
גלובנא 41 טעל. 46-65.
איז טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אוונט. זונטאג — פון 9 פריה ביז 2 נאכמ.

ד"ר ז. ראקאווסקי	אוירען האלז און נאז-קראנקהייטען	פון 1 - 12
ד"ר לאנדקא	אינערליכע קראנקהייטען	פון 1 - 2 און פון 5 - 7
ד"ר דינענזאהן	קינדער-קראנקהייטען	פון 11-12 און 4.30-6
ד"ר וויים	כירורגישע קראנקהייטען	פון 1-2 און פון 6.30-7.30
. שמערלאווסקי	פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע	2.30 3.30, 5.30-6.30 זונטאג פון 12-1
"זילבערשטראם	הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה	פון 11.30-1 און 7-8
ד"ר גאלדבערג	אויגען-קראנקהייטען	פון 10.30 - 12.30
ד"ר גאלדרינג	אינערליכע קראנקהייטען	פון 11-12 און פון 3-5
צאהן ארצט פרוי לאנדקא, סט. נעלפערג .	צאהן-און מויל קראנקהייטען	9.30-12 און פון 4-7 12-2 און פון 7-8

אפאטרונקעס, אפעראציעס, איינשפריצונגען, פאקען-שטעלען. איבריי אנאליזע, (ווי אורין, פליגמא, בלוט אז"וו) די בליילכטונגען און רענטגען-א יא נאהמען. קורס פאר שטאמלער. געבורטס-הילף בעראטונגען פאר מוטערס. קינסטליכע ציין, קראנעס, גאלדענע בריקען, פלאמבען א. אז. וו.
ספעציעלע קורסען פאר שטאמלער
חיזיטען אין שטאט.

קאנצעסיאנירט דורך דער עלעקטראניע.
ווער סוויל האבען א ליכטיג לעבען!
זאל קומען צו דער בעוואוסטער פירמע

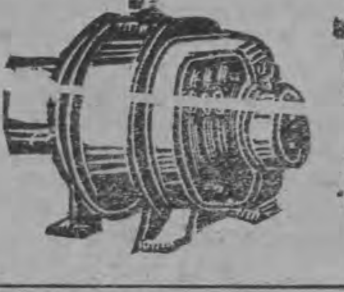

ב. ראטביין
קאנסטאנטינער 3
וועלכע פיהרט אויס אלע ארט עלעקטרישע אנלאגען ליכט און קראפט. גרויסער אויסוואהל פון עלעקטרישע ארטיקלען. צו ערמעסיגטע פרייזען.
קומט און איבערצייגט אייך!

514 M. Chodzko Południowa 1 540

יובילער-ווערקשטעל
A. WAZA

איז געווארען איבערגעטראגען אויף
נארוטאוויטש (דזיעלנא) 1,
פראנט, 1 טען שטאק, טעל. 68 9
עס ווערט אויסגעפיהרט אלערליי יובילער-ארבייט לויט די נייעסטע פארזער פאסאנען, ווי אויך רעפעראטורען צו צוגענגליכע פרייזען.
אומזיסטע אבשאצונג פון ביזשוטעריע. 498

PROSZEK OD BÓLU GŁOWY
DLA
DOROSŁYCH
znak fabr.

„KOWALSKINA"
LABOR. CHEM.-FARMAC.
AP. KOWALSKI (A.K.)
W WARSZAWIE
Najsilniejsze bóle głowy usuwa
2225

וכי תמכור ממכר לעמיתה או קנה מיד עמיתה אל תונו איש את אחיו!
אין מאמער יאז זאלסטו קומען צו לויפען אין ביורא
פעטריקאווער 18,
וואו ס'ווערט ערלעדיגט אלערליי ביטען לוית'ן אוסטאוו, קלאוזעס, זאבעזיפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואקאניעס. רעקורסעי- וועגען קאנצעסיעס אין קאמיסאריאט-רזשאנדו, בזטעס אין אלע פאלגיי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראחויזיעס, קארנע ספראחעס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. 503
שנעל, רעעל און ביליג!

ערשטער יודישער ראווערפלאץ
„TORPEDO"
צענטראלע: לאדז, פאמארסקא 39
פיליע אין חישניאווא-גורא, חילא הרעניצער
איז רייך פערזעהען מיט הערען און דאמען-ראווערן. אויפ'ן ארט א רעפעראטור-ווערקשטאל, וועלכע רעפערירט רעדער, פינקטליך און ביליג. אויך ווערען פערקויפט זעמטליכע ע-זאק-טיילען צו ביליגע פרייזען. 591

פראכט-
אייל-ביילד
ערשטקלאסיגע אויספירונג 145X100m/m ליגענדע זאגענדע פרינצעסין און ראזען פאר א שלאפצימער
נור פאר 90 זל.
פערקויפט קונסטמאלער ראקיצקי, לאדז, חאולמשאנסקא 119, וו. 15. 589

מעבעל
שלאפצימערן, עסצימערן, מעדכען-נאבינעטען, פארצימערן, קוכען-איינריכטונגען ווי אויך איינצעלנע מעבעל-געגענשטאנדען צו צוגענגליכע פרייזען אויף בעקוועמע בעדינגונגען
קען מען בעקומען נור אויף 473
5 Zawadzka 5 (אויפ'ן הויף)

לעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז, האלז, אוירען קר.	11-9 3-2 7-6
ד"ר רושאנער	הויט-און געשלעכט קר.	11-10 2-1
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	7-6 1-12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פאפיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	6-5 1-12
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	2-1.ז 4-3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר	7-5 11-10
ד"ר סטופעל	רענטגען	12-10 6-4
י. ל. פרוסאק	צאהן-ארצט	10—2
ג. ראזעס	צאהן-ארצט	7—3

צאהן-טונג-היילונג, בעלייכטונגען, קראנען, פאמבען, א אז. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.
אימפינגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
חיזיט אין דער שטאט.

יעדער אינצינער האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו.
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. וויצמאן נארוטאוויטש 9 (דזיעלנא)
פון מעבעל-געשעלט, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג פערשיד. געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען 1374

Dr. B. Robinzon
אינערליכע און קינדער קראנקהייטען.
נאוואמיעסקא 22 טעל 31-86
נעהמט אן פון 11—12 און פון 3—5 נאכמ. 745

אנאנסען-פרייזן: ... אבאנעמענטס-פרייז: ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i B. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.